

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA POLITOLOGIE A EVROPSKÝCH STUDIÍ

Zuzana Leibnerová

**Komparace přístupu administrativy George W. Bushe a Baracka H.
Obamy ke Kubě**

Bakalářská práce

Vedoucí práce

Mgr. Markéta Žídková

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci, dne 14. 12. 2018

Obsah

Úvod	5
1. Teoretická část.....	10
1.1 Pravomoci a role prezidenta Spojených států amerických	10
1.2 Postavení a pravomoci prezidenta USA v tvorbě zahraniční politiky.....	13
1.3 Charakteristika a struktura amerických politických stran	15
1.4 Ideové hodnoty demokratické a republikánské strany	16
2. Historie americko-kubánských vztahů v rozmezí let 1950–2001	20
2.1 Demokratičtí prezidenti.....	20
2.1.1 Administrativa Johna F. Kennedyho	20
2.1.2 Administrativa Lyndona B. Johnsona	22
2.1.3 Administrativa Jimmyho Cartera	23
2.1.4 Administrativa Billa Clintona	24
2.2 Republikánští prezidenti.....	26
2.2.1 Administrativa Richarda Nixona.....	26
2.2.2 Administrativa Geralda Forda	26
2.2.3 Administrativa Ronalda Reagana.....	28
2.2.4 Administrativa George H. W. Bushe	29
3. Komparace přístupů administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě.....	31
3.1 Stav embarga a míra kubánské imigrace do USA.....	31
3.1.1 Bushova administrativa.....	31
3.1.2 Obamova administrativa	34
3.2 Kubánská diaspora ve Spojených státech.....	36
3.2.1 Bushova administrativa.....	36
3.2.2 Obamova administrativa	37
3.3 Podpora demokratických hodnot a vzájemná spolupráce	38
3.3.1 Bushova administrativa.....	38
3.3.2 Obamova administrativa	39
Závěr.....	43
Zdroje	46
Abstrakt	56
Abstract	56

Zde bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce Mgr. Markétě Žídkové za její odborné vedení, velmi cenné rady a připomínky, inspiraci, trpělivost a v neposlední řadě za veškerý čas, který mi věnovala v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Úvod

Diplomatické vztahy mezi USA a Kubou se vyhrotily na počátku 60. let 20. století. V roce 1962 došlo k mezinárodní politické krizi, u které hrozilo, že přeroste v jadernou válku. Proti kubánskému režimu v čele s prezidentem Fulgenciem Batistou podporovaným Spojenými státy se vytvořila opozice s názvem Hnutí mládeže století. V čele tohoto hnutí stál levicově orientovaný právník Fidel Castro (Nálevka 2000: 98–108). V roce 1959 opozice zvítězila, a Castro se stal velitelem ozbrojených sil a předsedou vlády (Guardian Research Department 2011). USA začaly okamžitě blokovat obchod s Kubou a tím ji vehnaly do náruče Sovětského svazu. Castro ukončil diplomatické vztahy s USA, navázal je s Moskvou a bránil se jakémukoliv vlivu ze strany USA. (Nálevka 2001: 23–26).

Spojené státy začaly organizovat tajné operace na podporu kubánského exilového hnutí, které vyústily vyloděním v Zátocě sviní 17. dubna 1961. Tato invaze skončila neúspěchem. Existují dvě příčiny, které vysvětlují fiasko invaze v Zátocě sviní. Za prvé, invaze byla špatně naplánována. Místo vylodění bylo a je jednou z nejizolovanějších částí ostrova. Za druhé, plán spoléhal na masové povstání vůči revolucionářům, které se neuskutečnilo. Invazní síly byly snadno rozdraceny a jejich útok přispěl k utužení komunistického režimu na Kubě. Prezident Kennedy se od celé věci distancoval (Voss 2011). Mezitím se Moskva rozhodla umístit na Kubě rakety středního doletu jako reakci na umístění amerických raket v Itálii a Turecku (Jones 2008:180). 16. dubna 1962 se americkému prezidentovi dostaly do rukou snímky sovětských základen na Kubě (Anderson 2016:19).

Spojené státy se rozhodly reagovat námořní blokádou Kuby, která začala 22. října 1962. Sovětský svaz nejdříve popíral existenci svých raket na Kubě, ale po několika dnech jejich existenci uznal (Chomsky 2012). Nakonec naznačil možnost kompromisu, když souhlasil se stažením sovětských raket z Kuby za stažení raket amerických z Itálie a Turecka. Kennedy na to přistoupil (Nálevka 2000:100–108). Poté, co Fidela Castra nahradil ve funkci jeho bratr Raul, a s nástupem Baracka H. Obamy dochází k postupnému uvolňování napětí mezi Spojenými státy a Kubou (Visser, Shoichet 2016).

Tato práce se zabývá přístupem Spojených států k situaci na Kubě a americko-kubánskými vztahy v období úřadujících administrativ George W. Bushe a Baracka

H. Obamy. Cílem textu je přiblížit postoje Spojených států k situaci na Kubě a komparovat přístupy 43. a 44. prezidenta USA. Práce je postavena na předpokladu, že došlo ke změně přístupu Obamovy administrativy oproti přístupu, který zastávala administrativa George W. Bushe k situaci na Kubě a americko-kubánským vztahům. Dále práce předpokládá, že podstatný vliv na rozdílný přístup administrativ měla rozdílná stranická příslušnost úřadujících prezidentů, z čehož vyplývá hlavní výzkumná otázka této bakalářské práce: „*Závisel přístup George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě na jejich stranické příslušnosti?*“ Práce je založena na komparativní metodě, která patří mezi nejčastěji používané metody v oblasti politologie a mezinárodních vztahů. Mezi její hlavní přednosti patří fakt, že umožňuje testovat předpokládaný empirický vztah mezi proměnnými (Lijphart 1971: 683).

Za účelem zodpovězení výzkumné otázky je práce rozdělena do tří kapitol. V první kapitole vymezím teoretický rámec práce. Kapitola si klade za cíl odpovědět na dvě výzkumné otázky, a to za prvé „*Jaké je postavení prezidenta Spojených států v tvorbě zahraniční politiky?*“ A za druhé, „*V čem se liší postoje Demokratické a Republikánské strany v oblasti zahraniční politiky?*“ První kapitola je rozdělena a do dvou částí. První část si klade za cíl popsat role a pravomoci prezidenta Spojených států a poté konkrétněji pravomoci prezidenta USA v oblasti zahraniční politiky. Ve druhé podkapitole se zaměřím charakteristiku amerických politických stran a jejich názory v oblasti zahraniční politiky. Dále jsou zde zmíněny čtyři agentury, v rámci kterých prezident řídí zahraniční politiku, a to Central Intelligence Agency, National Security Council, ministerstvo zahraničí a ministerstvo obrany. Druhá kapitola je zaměřena na historii americko-kubánských vztahů v rozmezí let 1950–2001. Cílem této kapitoly je odpovědět na výzkumnou otázku „*Došlo během let 1950–2001 ze strany amerických prezidentů ke snahám o zlepšení americko-kubánských vztahů?*“ První podkapitola se zabývá americko-kubánskými vztahy mezi prezidenty, kteří pocházeli z Demokratické strany, druhá podkapitola se zaměřuje na vztahy Kuby a amerických prezidentů kandidujících za republikánskou stranu.

Ve třetí a poslední kapitole text komparuje postoj a nekompromisní přístup administrativy George W. Bushe k americko-kubánským vztahům od jeho nástupu do funkce prezidenta do konce jeho funkčního období v roce 2009 s přístupem administrativy 44. prezidenta Spojených států Baracka H. Cílem této kapitoly odpovědět na výzkumnou otázku „*Závisel přístup George W. Bushe a Baracka H.*

Obamy ke Kubě na jejich stranické příslušnosti?“ Předmětem komparace jsou čtyři kritéria. Za prvé je to míra kubánské imigrace do Spojených států během obou administrativ, za druhé stav embarga, konkrétně zda došlo k jeho zprísnění, nebo naopak uvolnění. Třetí kritérium je kubánská diaspora ve Spojených státech a její stranická identifikace a čtvrtým a posledním kritériem komparace je míra vzájemné spolupráce mezi Spojenými státy a Kubou a podpora demokratických hodnot na Kubě.

Práce bere v potaz změnu politického klimatu ve Spojených státech, kdy se v roce 2009 do popředí po republikánské straně dostává strana demokratická. Dále zohledňuje vývoj mezinárodních vztahů, konkrétně jejich posun od unipolárního systému, který byl charakteristický zejména během administrativy George W. Bushe k systému multipolárnímu, jenž získává na síle s nástupem Baracka H. Obamy do prezidentského úřadu. V neposlední řadě text bere v úvahu vliv reprezentantů obou prezidentských administrativ na vývoj spolupráce USA a Kuby. Další důležitou proměnnou je střídání moci na Kubě, nástup Raúla Castra k moci, začátek liberalizace a uvolnění kubánskému režimu včetně prvních reforem komunistického režimu.

Mezi nejdůležitější zdroje mé práce patří kniha *Back channel to Cuba: the Hidden history of negotiations between Washington and Havana* od Petera Kornbluha a Williame LeoGrande. Je to rozsáhlá publikace, která se velmi podrobně zabývá americko – kubánskými vztahy od funkčního období Dwighta Eisenhowera až po Baracka Obamu. Profesor William LeoGrande je odborníkem na latinskoamerickou politiku a zahraniční politiku Spojených států vůči Latinské Americe. Napsal pět knih včetně *Our Own Backyard: The United States in Central America, 1977–1992*. Byl členem Komise pro demokratickou politiku v Senátu Spojených států a členem Demokratického výboru pro Střední Ameriku Sněmovny reprezentantů USA. Peter Kornbluh je vedoucím analytikem archivu Národní bezpečnosti a ředitelem *Chile and Cuba Documentation Projects*. Zároveň je autorem knihy *The Pinochet File: A declassified Dossier on Atrocity and Accountability*.

Stejně tak publikace *Fifty Years of Revolution*. Editory této publikace jsou Soray M. Castro Mariño a Ronald W. Pruessen. Soray M. Castro Mariño je profesorkou a vedoucí výzkumnou pracovnící Centra pro výzkum mezinárodní politiky v Havaně. Od roku 1985 do roku 2011 pracovala na univerzitě v Havaně. Mezi její výzkumné zájmy patří vztahy mezi USA a Kubou, zahraniční politika USA a proces utváření

zahraniční politiky USA. Tato publikace zahrnuje díla mnoha autorů, kteří porovnávají jednotlivé prezidentské administrativy a jejich vztahy s Kubou. Knihy *Fifty Years of Revolution* a *Back channel to Cuba* jsou aktuální. Vyšly v letech 2001 a 2014 a obsahují fakta, která ve starších publikacích nenajdeme. Mezi autory, kteří se věnují problematice americko-kubánských vztahů, patří *mimo jiné* Mark P. Sullivan, který se zaměřuje na vztahy Spojených států a Latinské Ameriky a je autorem několika publikací zabývajících se vztahy mezi USA a Kubou, konkrétně *Cuba: U.S. Restrictions on Travel and Remittances* nebo *Cuba: U. S: Policy and Issues for 113th Congress*.

Mezi nejdůležitější publikace, které se zabývají politickým systémem ve Spojených státech, bych zařadila knihu *American Government* Alana Gitelsoona, Roberta Dudleyho a Melvina Dubnicka. Profesor Alan R. Gitelson působí na Loyola University Chicago. Vede výzkum v oblastech politických stran a voleb, zájmových skupin, občanské výchovy / občanské angažovanosti a politické psychologie a socializace. Publikoval v *Journal of Politics*, *Publius*, *Polity*, *Political Studies Review*, *Political Methodology* a *Western Political Quarterly*. Je spoluautorem knih *American Political Parties: Stability and Change*, *American Elections: The Rules Matter* and *American Government (10th Edition)*. Melvin J. Dubnick je profesorem politologie na Universitě v New Hampshire. Melvin Dubnick je autorem četných prací týkajících se odpovědnosti státu, administrativní etiky, vládní regulace a občanského vzdělávání, jakož i spoluautorem učebnic o americké vládě, veřejné správě a politické analýze. Dubnick byl zvolen členem Národní akademie veřejné správy v roce 2010, mezi léty 1990–1996 působil jako redaktor *Public Administration Review* a šéfredaktor *Policy Studies Journal* v letech 1985–1990.

Dále kniha *The American Democracy*, jejímž autorem je Thomas E. Patterson, publikace *The American Democracy* od Steffena W. Schmidta, Macka C. Shellyho a Barbary A. Bardes. Rovněž kniha *Unfinished Democracy: The American Political systém* Harrela R. Rodgerse a Michaela Harringtona, publikace *The American Government*, jejímž autorem je Walter E. Volkomer, kniha *Spojené státy americké* Vladimíry Dvořákové nebo dílo *Jak se vládne v USA* od J. Q. Wilsona. Všechny tyto publikace jsem si vybrala proto, že se velmi podrobně zabývají historií a vývojem amerických politických systémů od založení Spojených států až od současnosti. Zmiňují důležité aspekty vývoje stranického systému, majoritních i minoritních stran

USA, zabývají se otázkou, proč se USA řadí mezi systémy dvou stran, a organizací a charakterem politických stran. Dále vysvětlují jednotlivé pravomoce a role prezidenta Spojených států. Všechny tyto knihy mi poskytly řadu důležitých informací. Jediné mínus, které bych vytkla je, že každý autor má svou terminologii a bylo obtížné se některý částech knih zorientovat. Rovněž jsem čerpala ze serveru *Council on Foreign Relations*, z oficiálních platforem obou politických stran, internetového portálu *New York Times* a *Washington Post*. Mezi důležité zdroje informací patří také archivy ministerstva zahraničí a ministerstva obrany Spojených států, stejně tak archiv Bílého domu a archiv ministerstva financí.

1. Teoretická část

Tato kapitola je rozdělena do dvou částí. První část zmiňuje konkrétní pravomoce prezidenta v oblasti zahraniční politiky a dělí je dle toho, zda je vykonává sám, nebo je sdílí s dalším orgánem. Druhá část kapitoly se zabývá vznikem a charakteristikou dvou majoritních politických stran USA. Dále pak komparuje jejich ideje v oblasti zahraniční politiky. Cílem je odpovědět na dvě výzkumné otázky. Za prvé, „*Jaké je postavení prezidenta Spojených států v tvorbě zahraniční politiky?*“ A za druhé, „*V čem se liší postoje Demokratické a Republikánské strany v oblasti zahraniční politiky?*“

1.1 Pravomoci a role prezidenta Spojených států amerických

Prezident odvozuje svou autoritu ze čtyř zdrojů. Za prvé jsou to explicitní pravomoci, které jsou uvedeny v ústavě, tvoří je zejména vedoucí exekutivy, hlava státu a vrchní velitel ozbrojených sil. Druhý typ pravomocí prezidenta tvoří implicitní pravomoci, ty se odvozují z explicitních pravomocí. Třetím zdrojem prezidentovy autority jsou inherentní pravomoci, které nejsou vyjmenovány v ústavě, ale jsou považovány za výsady orgánu výkonné moci, a nakonec delegované pravomoci, jako tvorba rozpočtu, která je ústavou garantována Kongresu, ale přidělena různými stanovami a zákony prezidentovi (Welch at all. 2012: 330).

Z této definice vychází řada souvisejících nebo implikovaných pravomocí. Například z explicitní pravomoci jmenovat a přijímat velvyslance proudí implicitní pravomoc uznat zahraniční vlády a provádět diplomacii s ostatními zeměmi obecně. Od funkce vrchního velitele vojsk má pravomoc používat vojenskou sílu a shromažďovat cizí inteligenci (Masters 2017). Prezidenti také čerpají ze zákonodárných usnesení. Kongres schválil právní předpisy, které dávají výkonnému orgánu dodatečnou pravomoc jednat o specifických otázkách zahraniční politiky. Například zákon o mezinárodních mimořádných ekonomických silách (1977) pověřuje prezidenta, aby ukládal ekonomické sankce zahraničním subjektům (Emergency Economic Powers Act 1977).

Pravomoci prezidenta Spojených států lze rovněž dělit dle toho, zda je vykonává sám, nebo je sdílí s dalším orgánem. Mezi pravomoci, které prezident vykonává sám, patří řízení exekutivy, přijímat velvyslance, udělit prominutí, případně milost za federální

trestné činy, dále je prezident vrchním velitelem ozbrojených sil, zmocnění důstojníků ozbrojených sil. Dále může prezident svolat Kongres na mimořádné zasedání, jmenovat úředníky do nižších funkcí a nakonec prezident dbá na to, aby byly zákony správně uplatňovány. Mezi pravomoci, které prezident sdílí se Senátem, patří uzavírání smluv, jmenování velvyslanců, soudců a vysokých úředníků (Gitelson, Dudley, Dubnick 2012: 244–245). Jedinou pravomoc, kterou prezident sdílí s Kongresem, je schvalování legislativy.

Existuje několik funkcí prezidenta Spojených států. Patří mezi ně hlava státu, vrchní zákonodárce, vrchní administrátor, šéf exekutivy a vrchní diplomat. Role důležité pro tvorbu zahraniční politiky jsou šéf diplomacie a vrchní velitel ozbrojených sil.

Článek II. sekce II. Ústavy Spojených států uděluje prezidentovi právo jmenovat do výkonných orgánů vlády na radu a se souhlasem Senátu (Ústava USA). Jeho výkonné pravomoci byly navíc vykládány Nejvyšším soudem tak, že zahrnují široké, výhradní pravomoci k odvolání výkonných funkcionářů federální vlády. Prezident je zodpovědný za řízení široké škály oddělení a agentur, které interpretují a provádějí legislativu schválenou Kongresem (Volkmer 1998: 198) Další rolí prezidenta Spojených států, důležitou v tvorbě zahraniční politiky, je vrchní velitel ozbrojených sil. Ačkoli zakladatelé¹ omezili úlohu vrchního velitele ozbrojených sil, prezidenti si tuto moc vysvětlili zcela jinak (Dudley, Dubnick, Gitelson 2012: 289). V podstatě prezidenti často schválili nasazení amerických vojáků do akce bez toho, aby požádali Kongres o formální vyhlášení války.

Zakladatelé si uvědomili, že použití armády je někdy nezbytné při vedení zahraniční politiky. Tím, že se prezident stal „prvním generálem“, uvedli, že civilní autorita má přednost před vojenskou autoritou. Zakladatelé proto vytvořili systém kontrol a rovnováhy ve vojenských záležitostech; prezident je vrchním velitelem vojsk, ale Kongres má pravomoc vyhlásit válku a rozhodnout, zda vydá finanční prostředky, aby ji zaplatil. Tím, že výslovně jmenuje prezidenta jako vrchního velitele armády a námořnictva, Ústava nepochybuje o tom, že tato role se omezuje na vztah s armádou. Prezident není velitelem národa. Jeho role jako hlavního představitele vlády podléhá všem kontrolám a bilancím uvedeným v ústavě. Někteří prezidenti však tvrdili, že jako

¹ Jako otcové zakladatelé bývají ve Spojených státech označováni autoři americké ústavy, mezi které patří Alexandr Hamilton, James Madison, John Adams a Thomas Jefferson. <https://constitution.laws.com/who-wrote-the-constitution>

hlavnímu veliteli jim dala pravomoc ovládat domácí politiku, kterou považovali za zásadní pro dosažení svých cílů v oblasti národní bezpečnosti. (Welch at all. 2012: 336)

Prezidentova role vrchního velitele vojsk mu umožňuje poslat jednotky do jakékoliv bojové akce. Podle Louise Fishera rozhodnutí, jak omezit moc prezidenta, a to zejména v otázkách zahraniční politiky, zůstává jedním z nejpálčivějších problémů americké politiky. V období krize dochází k rozšíření prezidentských pravomocí² za účelem vyřešení mimořádné situace. Ne tak po konci druhé světové války. Prezident Truman stále využíval výjimečné pravomoci až do roku 1952, kdy došlo k podepsání prohlášení o ukončení války s Japonskem. Jenže v té době se Spojené státy již účastnily války v Koreji. Rovněž v roce 1951 oznámil prezident svůj záměr poslat vojáky do Evropy, opět bez souhlasu Kongresu (Fisher in Patterson 1993: 506). Během administrativy Dwighta D. Eisenhowera existovaly snahy získat konsenzus, ale v rámci administrativ Johna Kennedyho a Lyndona B. Johnsona se vztah mezi prezidentem a Kongresem stal opět rozporuplným a napjatým. Poté, co Nixon podnikl kroky k rozšíření války v Jihovýchodní Asii Kongres schválil War Powers Act (Patterson 1993:506).

War Powers Act z roku 1973, který prošel jako následek války ve Vietnamu, omezuje schopnost prezidenta vyslat americké vojáky do bojových oblastí bez souhlasu Kongresu. Podle tohoto zákona může prezident poslat bojové jednotky pouze do bitvy nebo do oblastí, kde je pravděpodobné bezprostřední nepřátelství, po dobu 60 dnů bez deklarace války Kongresem nebo konkrétního kongresového mandátu. Prezident může prodloužit dobu, kdy jsou vojska v bojové oblasti, o 30 dní bez souhlasu Kongresu, a to celkem 90 dní (War Powers Act 1973). Zákon však neupřesňuje, co může Kongres dělat, pokud prezident odmítne dodržovat zákon. Kongres by pravděpodobně mohl pozastavit veškeré finanční prostředky pro takové jednotky a přehodnotit prezidentské veto (nj.times.archives 1984). Prezident George H. W. Bush poslal jednotky do Panamy a na Střetí východ, vetoval tucet vyhlášek, aniž by byl přehlasován (Schmidt, Shelly, Bardes 1991: 438). Z toho jasně vyplývá, že Kongres doposud nenašel způsob, jak omezit moc prezidenta.

² K rozšíření prezidentských pravomocí došlo například během administrativy Abrahama Lincolna z důvodu Občanské války nebo během administrativy Woodrowa Wilsona z důvodu první světové války.

V rámci role vrchního diplomata je dle článku II. Ústavy USA prezident zmocněn na radu a se souhlasem Senátu přijímat zahraniční velvyslance a ministry a jmenovat velvyslance a ministry se souhlasem Senátu. Jako hlavní diplomat hraje prezident Spojených států vedoucí roli v utváření zahraniční politiky, jen velmi vzácně může dělat, co si přeje. Pravomoc uzavírat smlouvy jasně ilustruje meze prezidentovy role jako vrchního diplomata. Doslovné čtení ústavy naznačuje, že prezident a Senát se mají podílet na všech fázích smluvního procesu. Za účelem zamezení nejasností s ratifikací smluv se prezidenti uchylují k tzv. executive agreements³ (Dudley, Dubnick, Gitelson 2012: 287).

Další pravomoc, kterou začali používat prezidenti v poslední době, je Congressional-executive agreement⁴. Je to dohoda, nejčastěji obchodního rázu, sjednaná prezidentem a předložena ke schválení oběma komorám Kongresu. Mezi prezidentovy pravomoci patří i tzv. Power of recognition jako součást jeho ústavní pravomoci přijímat zahraniční velvyslance a ministry, kde mají prezidenti sílu uznání. Poslední pravomocí v roli šéfa diplomacie je dle ústavy, článku II.: Prezident „s radou a souhlasem Senátu jmenuje velvyslance, další ministry veřejné a úředníky.“ (Ústava USA) Ve většině případů Senát automaticky schválí prezidentovy kandidáty, ale někdy je zamítne na znamení nesouhlasu s prezidentovou politikou (Dudley, Dubnick, Gitelson 2012: 288).

1.2 Postavení a pravomoci prezidenta USA v tvorbě zahraniční politiky

Prezidentovo vedení zahraniční politiky podporují čtyři hlavní agentury, a to Ministerstvo zahraničí (Department of the State), Ministerstvo obrany (Defense Department), Ústřední zpravodajská služba (CIA) a Rada pro národní bezpečnost (NSC⁵). (Wilson 2008: 270)

První agenturou, která se zabývá vedením zahraniční politiky, je Rada pro národní bezpečnost (National Security Council). Zákon o národní bezpečnosti z července 1947 zřídil Radu pro národní bezpečnost (NSC). Zákon o národní bezpečnosti formalizoval

³ Dohody sjednané prezidentem s jinými národy bez souhlasu Senátu. Mají veškerou právní sílu smluv, ale na rozdíl od smluv nejsou pro následné prezidenty závazné. (Dudley, Dubnick, Gitelson 2012: 288)

⁴ Tím, že prezident předloží dohodu oběma komorám Kongresu, může získat souhlas a zároveň se vyhnout ústavnímu požadavku schválení 2/3 většinou v Senátu. (Paterson 1993:504)

⁵ National Security Council

koordinaci zahraniční a obranné politiky mezi federálními agenturami. Tato legislativa rovněž stanovila vytvoření Centrálního zpravodajského úřadu, Rady pro národní bezpečnostní zdroje, Národního vojenského ústavu a ministra obrany (Aldrich at all 1985: 682). Prezident Truman vytvořil NSC, aby pomáhala a radila prezidentovi o domácí, zahraniční a vojenské politice týkající se národní bezpečnosti. Pracovníci NSC, jak je uvedeno v zákonu o národní bezpečnosti z roku 1947, sestávají z těchto sedmi stálých členů: prezidenta, který sloužil jako předseda, státního tajemníka, ministra obrany, tajemníka armády, tajemníka námořnictva, tajemníka letectva a předsedy Rady pro národní bezpečnostní zdroje. (National Security Act 1947)

Druhou agenturou je Ministerstvo obrany. Je to agentura, která je nejvíce spojena s vytvářením a koordinací vojenské politiky. Skládá se ze tří resortů, a to resortu námořnictva⁶, armády a letectva, které jsou zodpovědné za kontrolu svých odvětví ozbrojených sil. Civilní lídři ministerstva obrany usilují o integraci politik a programů různých vojenských oborů. V těchto otázkách jim asistuje tzv. Joint Chiefs of Staff⁷ (Gitelson, Dudley, Dubnick 2012: 444). V čele s asistentem tajemníka obrany pro mezinárodní bezpečnostní záležitosti toto oddělení poskytuje poradenství v oblasti zahraniční politiky ministru obrany, který se často stává hlavním rivalem státního tajemníka o vliv nad prezidentem. (Wilson 2008: 268)

Třetí agenturou je ministerstvo zahraničí, jehož úkolem je prosazovat zájmy amerického lidu, jeho bezpečnost a hospodářskou prosperitu vedením americké zahraniční politiky prostřednictvím diplomacie, advokacie a asistence. V čele ministerstva zahraničí stojí státní tajemník⁸ (state.gov). Je to nejstarší agentura spojená s řízením americké zahraniční politiky. Mezi jeho pravomoci patří řízení velvyslanectví, stará se o zájmy USA v zahraničí, vedou formální vyjednávání mezi Spojenými státy a jinými národy, a poskytuje radu a asistenci prezidentovi a dalším tvůrcům zahraniční politiky. (Dudley Dubnick, Gitelson 2012:443)

Poslední je Ústřední zpravodajská služba (CIA⁹). CIA je nezávislou agenturou, která je zodpovědná za poskytování bezpečnostních informací státu vyšším tvůrcům politik

⁶ Včetně US Marine Corps

⁷ Joint Chiefs of staff je tvořena skupinou vysoce postavených vojenských důstojníků, kteří zastupují armádu, námořnictvo, letectvo a námořní pěchotu. Poskytují poradenství prezidentovi a koordinují vojenské akce, které provádějí americké ozbrojené síly.

⁸ Mezi nejvýznamnější tajemníky státu patří Henry Kissinger či Zbigniew Brzezinski

⁹ The Central Intelligence Agency

v USA. Ředitel Ústřední zpravodajské služby je jmenován prezidentem na radu a se souhlasem Senátu. Ředitel řídí operace, personál a rozpočet Ústřední zpravodajské služby. CIA je rozdělena do pěti základních složek. Provádějí zpravodajský cyklus, proces shromažďování, analýzy a šíření zpravodajských informací nejvyšším představitelům amerických vlád (Aldrich at all 1986:685).

1.3 Charakteristika a struktura amerických politických stran

Tato podkapitola se zabývá charakteristikou obou majoritních amerických politických stran, tedy strany republikánské a demokratické. Nejdříve zmiňuje několik definicí politické strany a poté pojednává o povaze amerických politických stran.

Pojem politická strana patří mimo jiné v politologii k těm, které nemají jednu obecně platnou a všemi uznávanou definici. V podstatě každý autor zabývající se stranickými systémy přichází s vlastní definicí. Gitelson, Dudley a Dubnick se ve své definici zaměřili výhradně na americké politické strany. Dle jejich názoru jsou politické strany ve Spojených státech koalice lidí formálně organizovaných za cílem rekrutovat, nominovat a zvolit jednotlivce do veřejných úřadů a jejich pomocí dosáhnout sdílených politických cílů. (Gitelson, Dudley a Dubnick 2012:159)

Welch, Gruhl, Steinman a Comer definují politické strany jako organizace, které usilují o kontrolu nad vládou tím, že nominují a volí své členy do státních orgánů. Dále dělí strany do tří komponentů, a to na elektorát neboli voliče strany, poté členy strany ve vládě, tedy ty, kteří kandidují a jsou zvoleni do veřejných postů jako členové strany, a nakonec na organizaci strany, již tvoří profesionálové, kteří stranu řídí na národní i lokální úrovni (Welch, Gruhl, Steinman, Comer 1990:158). Naopak Kenneth M. Dolbeare a Murray J. Edelman vidí politické strany jako hlavní organizační prostředky, skrze které se lidé setkávají, vypracovávají programy a společně soutěží ve volbách o právo své programy prosadit (Dolbeare, Edelman 1985: 423). „*Politické strany ve Spojených státech existují na úrovni federální, státní a místní. Na každé úrovni existují samostatné a téměř nezávislé organizace, které si víceméně dělají, co chtějí.*“ (Wilson 1995:86) Nejvyšší moc, jak v republikánské, tak demokratické straně, náleží Federálnímu konventu, který se schází jednou za čtyři roky za účelem nominace kandidátů na prezidentský úřad. Stranické záležitosti mezi konventy řídí federální výbor. Skládá se z delegátů jednotlivých států a teritorií. Obě strany mají výbor pro

volební kampaně za účelem pomoci kongresmanům usilujícím o znovuzvolení, respektive potencionálním kongresmanům, již se ucházejí o uvolněný mandát nebo se snaží vyhodit ze sedla kandidáta druhé strany. Každodenní činnost strany řídí placený federální předseda volený výborem a pracující na plný úvazek (Tamtéž).

Walter E. Volkomer poukazuje na tři základní kritéria amerických politických stran, mezi která patří decentralizace, koalice a ideologická diverzita. Decentralizací je míněn fakt, že americké politické strany mají velmi slabou organizační strukturu. Lokální a národní buňky strany mají mnohem větší vliv než stranický aparát na federální úrovni. Lokální segmenty si mohou na kandidátní listinu jmenovat téměř kohokoliv a federální aparát do volby lokálních segmentů strany nijak nezasahuje. Druhým kritériem, podle kterého dle Volkomera charakterizuje americké politické strany, je fakt, že jsou tvořeny širokými koalicemi. Tedy fakt, že mezi voliče demokratů patří katolíci, židé, Afroameričané, chudí lidé a lidé s nízkým vzděláním. Voličskou základnu republikánů naopak tvoří především zemědělci, úspěšní podnikatelé a průmyslníci, protestanté a lidé s vyššími příjmy. Třetím a posledním kritériem definujícím americký stranický systém je ideologická diverzita. K tomu, aby strany vyhrály volby a získaly moc, musí být adaptabilní, tedy vytvořit takový program, aby zaujaly jednotlivce a skupiny se širokou škálou názorů na otázky veřejného dění. Z tohoto důvodu není stranická ideologie specificky definována. Obvykle jsou pozice strany na daná témata definovány jen obecně a členové strany si je mohou přizpůsobit dle potřeby (Volkomer 1998:100).

1.4 Ideové hodnoty demokratické a republikánské strany

Vladimíra Dvořáková je toho názoru, že mezi republikánskou a demokratickou stranou nejsou žádné podstatné rozdíly. Tvrdí, že obě strany se pohybují kolem politického středu se snahou získat nezávislé voliče (Dvořáková 2002: 187). Robert Singh zastává opačný názor, a to, že obě strany zastávají na mnoho konkrétních témat rozdílná stanoviska, a svůj názor podpořil tím, že srovnal názor republikánské a demokratické platformy. Demokrati a republikáni mají rozdílné názory ohledně témat, jako jsou potraty, daně, střelné zbraně a přistěhovalectví. Obecně řečeno, demokraté se snaží podporovat rovnost: vidí pozitivní úlohu federální vlády při intervenci na trhu s cílem chránit životní prostředí, zvýšit sociální rovnost, chránit menšiny (rasové, etnické, náboženské a sexuální) a podporovat sociální spravedlnost. Republikáni mají tendenci podporovat fiskální omezitelnost, omezený

vládní zásah a nesouhlasí s proaktivními vládními opatřeními určenými zlepšit pozici kolektivů, jako jsou ženy, černí, homosexuálové a přistěhovalci. (Singh 2003: 50-53)

Obě politické strany zveřejnily své aktuální postoje a názory ve stranických platformách z roku 2016. Mezi témata, ve kterých se názory republikánů a demokratů liší, patří například otázka změny klimatu, tedy globální oteplování, práva homosexuálů, otázky zahraniční asistence, Iránu, Izraele a zahraniční politiky.

Demokraté sdílejí hluboké odhodlání řešit problém změny klimatu. Kladou si za cíl vytvoření milionů dobře fungujících pracovních míst střední třídy; snížení emisí skleníkových plynů o více než 80 procent pod úroveň roku 2005 do roku 2050. Demokraté odmítají představu, že si musíme vybrat mezi ochranou naší planety a vytvářením dobře placených pracovních míst. „*Věříme, že Amerika musí do poloviny století fungovat zcela na čisté energii. Budeme podnikat odvážná opatření, abychom snížili znečištění uhlíkem a chránili čistý vzduch na domácí půdě, bojovat proti změnám klimatu po celém světě, urychlujeme přechod k čisté energetické ekonomice a budeme odpovědnými správci našich přírodních zdrojů veřejných pozemků, přírodních památek a vod.*“ (Demokratická platforma 2016: 24–27). Naopak republikáni, že „*Pevně věříme, že environmentální problémy jsou nejlépe vyřešeny tím, že poskytujeme pobídky pro lidskou vynalézavost a rozvoj nových technologií, nikoliv nařízením ‚shora dolů‘, příkazy a kontrolami, které brání ekonomickému růstu a stojí tisíce pracovních míst.*“ (Republikánská platforma 2016: 22) Zde je jasně znát, že pro republikány netvoří otázky změn klimatu prioritu číslo jedna.

V otázce zahraniční asistence jsou republikáni toho názoru, že musí nejprve sloužit americkým zájmům. V dnešním světě složitých výzev je mezinárodní pomoc kritickým nástrojem pro posílení bezpečnosti a hospodářských zájmů Ameriky tím, že jim brání konflikt, budování stability, otevření trhů pro soukromé investice a reakce na utrpení a potřebu se soucitem, který je v srdci hodnot naší země (Republikánská platforma 2016: 52). Naopak demokraté více než na vlastní zájmy kladou na první příčku porážku teroristických organizací, především ISIS a Al-Qaida a zabránit dalším skupinám zaujmout jejich místo. Dále zdůrazňují důležitost mezinárodních organizací v globálním měřítku, nutnost kvalitní zdravotní péče a rozvojové pomoci, která je dle demokratů základním nástrojem americké moci a dokáže zabránit nutnosti použít sílu (Demokratická platforma 2016: 37–45).

V otázce imigrace demokraté volají po opravě nefunkčního imigračního systému a uznání občanství 11 milionů neregistrovaných přistěhovalců. Naopak republikánská strana přijímá Trumpovu výzvu k výstavě zdi na americko-mexické hranici, v otázce deportace 11 milionů neregistrovaných přistěhovalců však mlčí. (nj.com)

Ohledně práv homosexuálů demokratická strana znovu opakuje svou podporu manželství stejného pohlaví jako ústavní právo všech Američanů, přičemž poukazuje na pokrok, jehož dosud bylo dosaženo při prosazování práv LGBT. Jazyk demokratické platformy odkazuje konkrétně na transsexuální lidi a potřebu je chránit před násilím a současně se zasazuje o podporu práv LGBT po celém světě. Republikáni opakovaně odmítají snahu dokonce se zmínit o LGBT Američanech jménem v jejich platformě. Místo toho GOP zahrnuje obranu přirozeného manželství, a dokonce zahrnuje konverzní terapii, kontroverzní a široce zakázanou praxi pokusu o konverzi osob LGBT na heterosexuální (theguardian.com).

Republikánská a demokratická strana mají rovněž rozdílný postoj ohledně situace v Iránu a Izraeli. Demokratická strana podporuje dohodu prezidenta Baracka Obamy o uvolnění sankcí vůči Iránu výměnou za omezení jeho jaderného programu, které má být zárukou, že nedojde k vytvoření jaderné bomby bez nutnosti použít sílu. Republikáni jsou toho názoru, že smlouva ohrožuje bezpečnost a zájmy USA. Dále nazvali tuto smlouvu osobní dohodou mezi Barackem Obamou a vyjednávacími partnery a nezávaznou pro dalšího prezidenta. Co se týče izraelsko-palestinské otázky, obě strany podporují Izrael. Demokratická platforma podporuje vznik dvou nezávislých států, republikánská platforma konečné řešení nezmiňuje (nj.com).

Cílem této kapitoly bylo odpovědět na dvě otázky, a to zaprvé „*Jaké je postavení prezidenta Spojených států v tvorbě zahraniční politiky?*“ A za druhé, „*Zastávají demokraté a republikáni rozdílné ideje v oblasti zahraniční politiky?*“

Prezident Spojených států má rozsáhlé pravomoci v oblasti utváření zahraniční politiky. Jako šéf diplomacie má pravomoc přijímat zahraniční ministry a velvyslance, uzavírat smlouvy se souhlasem Senátu a rovněž jmenovat velvyslance a vysoké úředníky na radu a se souhlasem Senátu. Ačkoliv mnoho pravomocí sdílí s jinými politickými institucemi, prezidenti si našli svou cestu, jak se této nutnosti vyhnout anebo ji obejít. Navíc jsou často veřejností vnímáni jako vedoucí představitelé zahraniční politiky. Jasný příklad tvoří prezidentova pravomoc uzavírat smlouvy.

V případě, že se prezident obává, že by Senát mohl odmítnout smlouvu uzavřenou prezidentem ratifikovat, uchyluje se místo k uzavření smlouvy k tzv. executive agreements. Jsou to dohody s jinými národy, u kterých není nutný souhlas Senátu. Tyto dohody ovšem nejsou závazné pro budoucí prezidenty.

Co se týče odpovědi na druhou otázku, ano, obě strany zastávají rozdílné ideje v oblasti zahraniční politiky. Je zřejmé, že demokratická strana je spíše liberálně orientovaná a podporuje spolupráci mezi státy na bázi multilateralismu. Dále bojuje proti klimatickým změnám, za dodržování lidských práv a uznává důležitost mezinárodních organizací. Naopak republikánská strana má sklony ke konzervatismu a realismu, je spíše unilaterálně zaměřená a dbá nejdříve na americké zájmy.

2. Historie americko-kubánských vztahů v rozmezí let 1950–2001

Tato kapitola se zabývá historií americko-kubánských vztahů v letech 1950–2001, od vyostření vzájemných vztahů a uvalení embarga na Kubu během administrativy Johna F. Kennedyho až do roku 2001. Cílem je zjistit, zda během let 1950–2001 existovaly snahy o zlepšení vzájemných vztahů mezi Kubou a Spojenými státy, a odpovědět na výzkumnou otázku „*Došlo během let 1950–2001 ze strany amerických prezidentů ke snahám o zlepšení americko-kubánských vztahů?*“ Ve zkratce zde popíšeme americko-kubánské vztahy od doby Dwighta D. Eisenhowera až po Billa Clintona. Text je rozdělen na dvě podkapitoly. První podkapitola analyzuje přístup demokratických prezidentů ke Kubě a druhá podkapitola charakterizuje přístup republikánských prezidentů ke Kubě.

2.1 Demokratičtí prezidenti

2.1.1 Administrativa Johna F. Kennedyho

V dubnu se invaze na Kubu účastnilo tisíc pět set kubánských emigrantů. Invazní jednotka vznikla již za Eisenhowerovi administrativy, byla pod vedením CIA a měla se zasadit o ukončení Castrovy vlády na Kubě. Nedlouho po inauguraci se Kennedy na základě doporučení svých poradců rozhodl jednat. Doufal, že invaze emigrantů podpoří Castrovu opozici a vyústí v antikomunistickou vládu na Kubě, což by mu zaručilo uznání za potlačení komunistických tendencí na západní polokouli (Anderson 2016:19).

„Invaze v Zátocě svini byla jednou z vzácných historických událostí – naprostým selháním.“ (Draper in Anderson 2016: 19) Castro invazi očekával, protože týden před jejím zahájením byly bombardovány letecké základny v Havaně a Santiagu a zvýšila se i aktivita odpůrců Castrova režimu (Gott 2005: 245–246). Kubánská vláda si ihned stěžovala u Rady bezpečnosti OSN na nevyprovokovaný útok, ale americký zástupce v Radě bezpečnosti Adlai Stevenson toto napadení označil za akci uprchlíků z revolučního letectva, jak zněla verze CIA. Kvůli rozhořčené reakci veřejnosti Kennedy odvolal plánovaný druhý nálet, což operaci značně ztížilo (Nálevka 2001:32).

Invaze začala 17. dubna, kdy se jedna skupina exulantů vylodila na pláži Girón, druhá na pláži Larga. Castro okamžitě vyhlásil pohotovost letectva a nařídil bombardování lodí exilového vojska. Zároveň přikázal, aby byli zatčeni lidé podezřelí z kontrarevoluční činnosti, čímž znemožnil vyvolání povstání proti režimu. Proticastrovští bojovníci byli poraženi během dvou dnů. Z celkového počtu 1500 mužů jich bylo 100 zabito a 1200 zajato (Gott 2005: 246). Castro nabídl USA výměnu zajatců za 500 traktorů, ale jednání trvala déle než rok a exulanti byli nakonec v prosinci 1962 vyměněni za léky a potraviny v hodnotě 53 milionů dolarů (Frankel 2004:168). Podle Nálevky neúspěch akce zapříčinilo zejména podcenění Castrova režimu ze strany CIA, volba bažinaté Zátoky sviní jako místa vylodění a odvolání druhého leteckého útoku (Nálevka 2001: 33). Bradley uvádí jako dva hlavní důvody nezdaru operace absenci letecké podpory invaze a fakt, že se nepodařilo vyvolat lidové povstání (Bradley 1994:116).

Akce se pro Kennedyho administrativu proměnila v katastrofu, ale neznamenal ukončení plánování dalších operací na odstranění Castra. Příprava různých návrhů na svržení kubánského režimu dostala název Operace Mangusta a jejím vedením byl pověřen generál Edward Lansdale pod dohledem Roberta Kennedyho¹⁰ a Maxwella Taylora (Hunt 1996:234). Operace probíhala v letech 1962–1965, ale nakonec byla odložena, protože její úspěch by vyžadoval přímou vojenskou akci USA, kterou prezident Kennedy za svého života odmítal (Nálevka 2001:183). Dne 18. dubna 1961 zaslal Chruščov Kennedymu protestní dopis, v němž psal, že *„není tajemstvím, že ozbrojené skupiny útočící na tuto zemi byly vycvičeny, vybaveny a vyzbrojeny Spojenými státy.“* Neúspěšnou invazi označil za akt americké agrese a oznámil, že Sovětský svaz poskytne Kubě veškerou možnou pomoc v případě dalšího útoku (FRUS 1996 a: 9). Kennedy toto nařčení odmítl a varoval sovětskou vládu před vměšováním se do záležitostí na Kubě (FRUS 1996 a:10).

Po této invazi se Castro obával dalšího, lépe připraveného útoku a hledal garanta své bezpečnosti. Toho našel v Sovětském svazu, který ochotně přislíbil pomoc v případě vnějšího ohrožení Kuby (Berghe 1996: 108). Rychlé a snadné vítězství nad nepřáteli

¹⁰ Pro americkou vládu se odstranění Castra stalo jednou z hlavních priorit její politiky, což dokazují i slova Roberta Kennedyho: „Čas, peníze, námaha ani lidské zdroje tu nehrají roli.“ (Kross 2006:33)

posílilo Castrovu moc¹¹ a vliv a vedlo k militarizaci společnosti a přetvoření Castrova revolučního režimu v totalitní politický systém sovětského typu (Nálevka 2001: 35). Castro se pod tlakem USA jednoznačně přiklonil na stranu Sovětského svazu a přijal marxismus-leninismus za oficiální ideologii, což mělo za následek nejen izolaci země ze strany USA a jejich spojenců, ale i vyloučení Kuby z Organizace amerických států v roce 1962¹² (Nálevka 1997: 46-47).

2.1.2 Administrativa Lyndona B. Johnsona

Po Kennedyho smrti nastoupil do prezidentského úřadu Lyndon B. Johnson. Johnsonovy politické instinkty se přiklonily ke tvrdé taktice vůči Kubě. „*Se současnou situací na Kubě se nemůžeme jen tak smířit, musíme podporovat agresivnější politiku,*“ řekl na konci svého prvního týdne v Bílém domě řediteli CIA Johnu A. McConeovi (Dumbrell 2004: 387). Řada projektů, které zdědil Johnson od Kennedyho administrativy (tajná sabotáž, obchodní embargo), byla nástroji v politikách, jež nová vláda použila k posílení ekonomických a diplomatických tlaků s cílem izolovat Kubu v regionu. Minimálním cílem amerických politik bylo zabránit tomu, aby se Kuba stala sovětským satelitem nebo hrozbou pro své sousedy. Na jaře 1964 se politici Washingtonu setkali s řadou skutečných a potenciálních konfliktů s Kubou. Obhájeví mírnějšího přístupu našli malou podporu u ostatních úředníků a agentur, kteří preferovali agresivnější přístup (Kornbluh, LeoGrande 2014: 80-82). Na základě důkazů o kubánské podpoře ozbrojené revoluce ve Venezuele a Brazílii se státní oddělení snažilo naléhat na OAS¹³, aby zastavila všechny regionální diplomatické a obchodní vazby s ostrovem (FRUS 1964-1968: 271).

Na začátku léta 1964 podnikl Fidel Castro kroky k tomu, aby nedošlo ke konfrontaci mezi USA a Kubou ohledně nevydané zprávy Warrenovy komise o atentátu na J.F.K. Obával se, že komise dojde k názoru, že se na něm Kuba nějakým způsobem podílela (Kornbluh, LeoGrande 2014: 96). Jak léto postupovalo, Castro vystupňoval své snahy

¹¹ Vítězstvím Castra přestal de facto platit i Plattův dodatek, který byl přijat dne 12. června 1901 a dával Američanům mimo jiné právo intervenovat na Kubě, kdykoliv to budou považovat za nutné, aby bránili svobodu a nezávislost ostrova (Platt Amendment 1901). Jeho platnost byla oficiálně zrušena v roce 1934 (Peréz-Stable 1993:4).

¹² Kubě bylo v roce 1962 pozastaveno členství v OAS, což znamená, že její současná vláda nemá právo se účastnit jednání organizace (Organization of American States 2009).

¹³ OAS neboli Organizace amerických států.

oslovit¹⁴ Johnsonovu administrativu. V rozhovoru s New York Times Castro navrhl rozsáhlou diskusi o problémech, které rozdělují Havanu a Washington. Dokonce akceptoval svůj podíl viny za poruchu vztahů mezi USA a Kubou (Shenon 2013: 388-92). Castrovo rozhodnutí oslovit Johnsonovu administrativu odráželo jeho stupňující se obavy ze střetu se Spojenými státy. Kongres několikrát během Johnsonovy administrativy navrhl změnu americké politiky tzv. pasivního kontejnmentu a žádal prezidenta, aby byl v této otázce více proaktivní, ale neúspěšně. Kuba v tomto okamžiku nebyla pro Spojené státy takovou hrozbou a zároveň nejistý výsledek války ve Vietnamu v důsledku ofenzívy Tet a oslabení dolaru svědčily proti náhlé změně americko-kubánské politiky (Walker 2012: 213).

2.1.3 Administrativa Jimmyho Cartera

. Prezident Jimmy Carter zašel ještě dál ve snaze o zlepšení americko-kubánských vztahů než jakýkoliv jeho předchůdce. Navzdory tomu, že jeho ministr zahraničních věcí Cyrus Vance byl proti normalizaci vztahů, Carter podporoval zrušení embarga na potraviny a léky (Smith 1987:108). Od začátku Carterovy administrativy byl jeho poradce pro národní bezpečnost Zbigniew Brzezinski silně proti normalizaci vztahů s Kubou, byl toho názoru, že Kuba je pouze loutkou Sovětského svazu, a tudíž jakákoliv gesta v otázce Havany mohou být Moskvou vnímána jako známky slabosti. V březnu 1977 Carterova administrativa oznámila zrušení omezení pro cestování z USA na Kubu, která byla zavedena od počátku 60. let 20. století. Carterova administrativa zrušila zákaz cestování vydáním všeobecné licence pro cestování na území Kuby. Povoleny byly také přímé lety (Sullivan 2017: 18). Jimmy Carter zastával názor, že Spojené státy by se měly pokusit o normalizaci vztahů s Kubou. A z toho důvodu by mělo dojít k zahájení tajných jednání s kubánskou vládou. Mezi témata diskuse zařadil boj proti terorismu, lidská práva, kubánské zahraniční intervence, kompenzace za zabavený americký majetek a omezení kubánských vztahů se Sovětským svazem (Carter 1997:1). Mezi kroky, které Carterova administrativa podnikla za účelem obnovení vztahů, patřilo i otevření zájmových sekcí jak ve Washingtonu, tak i v Havaně (Leonard et. al 2012: 229–248).

¹⁴ Během Kennedyho a Johnsonovy administrativy sloužila jako komunikační spojka mezi Castrem a vládou Spojených států žurnalistka Lisa Howard. (Kornblouh, Leogrande 2015: 86).

Veškeré snahy otevřít s Kubou dialog selhaly, když americká zpravodajská služba potvrdila přítomnost kubánských poradců v Angole se záměrem podpořit levicovou vládu. Situace se ještě více vyhrotila poté, když Kuba poslala vojenskou jednotku na podporu marxistické vlády v Etiopii. Spojené státy poté zaujaly stanovisko, že kubánské zahraniční intervence jsou důkazem sovětské agrese s cílem rozšíření komunismu (Schwab 1999: 16-17).

2.1.4 Administrativa Billa Clintona

Stejně jako jeho předchůdci se Clinton zabýval řadou rozhovorů s Kubou, ačkoli normalizační vztahy se nikdy nedostaly na pořad jednání, protože prezident dával vyšší prioritu zisku co největšího počtu volebních hlasů na Floridě než na vztahy s Havanou. Během svého prvního volebního období vyžadovala migrační krize jednání s Havanou, což vyústilo v sepsání dvou hlavních migračních dohod. Ve druhém volební období pokračoval společný dialog, tentokrát například na téma protidrogové a protiteroristické spolupráce. Clintonova administrativa byla rovněž více otevřená využívání měkké síly a aktivně podporovala vazby mezi lidmi (Kornbluh, LeoGrande 2014: 268-269). Zlepšením atmosféry vztahů mezi státy a rozšiřováním společenské angažovanosti se Clintonův tým vědomě snažil vybudovat politický volební obvod pro zlepšení vztahů jak ve Spojených státech, tak i na Kubě. Castrovo rozhodnutí sestřelit z kubánského pobřeží v únoru 1996 dvě malá letadla a reakce Washingtonu zásadně změnila parametry americko-kubánských vztahů tak, že vláda USA uzákonila ekonomické sankce. Sankce byly ještě zintenzivněny pomocí zákona o kubánské demokracii.¹⁵ Od prvního dialogu mezi Richardem Goodwinem a Che Guevarou v roce 1961 Kubánci jasně naznačili, že změna režimu nikdy nebude předmětem jednání (Kornbluh, LeoGrande 2014: 269). Nicméně v důsledku kolapsu Sovětského svazu a sestupu kubánské ekonomiky spekulovali někteří američtí úředníci o možnosti, že by Castro mohl být ochotný o této otázce přeci jen jednat. Neschopnost nákupu surovin, jako je palivo a hnojivo, způsobila masivní ztráty jak ve výrobě, tak v zemědělství, což vedlo k rozsáhlé nezaměstnanosti. Nedostatek potravin a problémy s distribucí způsobily podvýživu a nemoci a potíže se zhoršovaly. (www.cia.gov.)

¹⁵ Zákon o kubánské demokracii, Cuban Democracy Act známý rovněž jako Torricelli-Graham bill.

Clintonova administrativa v červnu 1993 lehce pozměnila omezení týkající se cestování ze Spojených států na Kubu. Byly povoleny dvě další kategorie cest: cestování na Kubu pro jasně definované vzdělávací nebo náboženské aktivity a cestování v rámci činností uznaných organizací pro lidská práva (Sullivan 2017:18). V srpnu 1994 se to, čeho se američtí úředníci nejvíce obávali, stalo realitou. Zoufale s vidinou čerstvých potravin, spolehlivé elektřiny a ekonomické jistoty začali Kubánci po tisících opouštět ostrov, plavili se na Floridu, nejčastěji na podomácku vyrobených raftech.¹⁶ V roce 1993, v první, roce Clintonovy administrativy byl počet emigrujících 3 656, a to i v případě, že ilegální odchod znamenal na Kubě porušení zákona. Na zasedání rady pro národní bezpečnost konečně přišlo dočasné řešení, a to zadržení Kubánců zachráněných na moři na americké námořní základně Guantánamo, dokud nedojde k jejich rozdělení na legální a ilegální přistěhovalce nebo dokud nebudou přijati do jiných zemí (Kornbluh, LeoGrande 2014: 282-283). V srpnu 1994 prezident Clinton oznámil několik opatření proti kubánské vládě v reakci na eskalaci počtu Kubánců, kteří prchali do Spojených států. Administrativa zpřísnila omezení cestování tím, že zakázala rodinné návštěvy na základě všeobecné licence a povolila zvláštní povolení k návštěvám rodiny pouze v případech prokázání extrémní humanitární potřeby, jako je smrtelná nemoc, nebo závažné lékařské pohotovosti (Sullivan 2017: 18).

Clintonova politika týkající se Kuby byla hluboce ambivalentní, rozpolcená mezi uznáníhodnými činy a nepřátelstvím, které již po konci studené války nedávalo smysl. Nicméně Clintonova éra produkovala několik trvalých úspěchů v americko-kubánských vztazích. V jeho prvním volebním období se jedná zejména o úspěšné vyjednávání z let 1994 a 1995 v oblasti normalizace migrace. Ve druhém funkčním období převažuje Clintonova strategie zapojení Kubánců do otázky společného zájmu, což vedlo k omezené, leč významné spolupráci v oblasti obchodování s drogami a mezinárodního terorismu. Clinton mimo jiné rovněž uvažoval o zrušení zákazu cestování (Kornbluh, LeoGrande 2014: 361).

¹⁶ Tato událost bývá rovněž známá jako Balsero Crisis. Pojmem balsero je označován ten, kdo ilegálně emigruje na podomácky vyrobených vorech/raftech.

2.2 Republikánští prezidenti

2.2.1 Administrativa Richarda Nixona

Když byl Richard Nixon v roce 1969 zvolen prezidentem, neměl nejmenší důvod se domnívat, že by se vztahy s Kubou zlepšily. Ve skutečnosti byla nenávisť mezi Nixonem a Castrem datována už od roku 1959. Když se Castro, jako nový vůdce Kuby, setkal s viceprezidentem Nixonem a poté si stěžoval redaktorovi Miguelu Quevedovi, že s ním Nixon špatně zacházel (Duncan, 1993: 220). „*Kuba byla pro Nixona nepříjemný problém,*“ zmínil Henry Kissinger o několik let později. Ve věci Fidela Castra byl Nixon neústupný. „*Během mého funkčního období nedojde ke změně přístupu ke Castrovi,*“ tvrdil (Pérez 2012: 147–148). Nixon, na druhou stranu po inauguraci oznámil, že během jeho přítomnosti v úřadu nedojde k žádné změně v kubánské otázce. Nixonův poradce pro národní bezpečnost, Henry Kissinger, nebyl tak zpátečnický. Po administrativních návštěvách v Číně a Sovětském svazu došlo ke zlepšení vzájemných vztahů. Tyto zlepšené vztahy měly za následek snížení antikomunistických postojů ve Spojených státech. Nejdříve byl Nixon zásadně proti jakékoliv snaze o normalizaci vztahů s Kubou, ale poté, co byl znovuzvolen do funkce prezidenta, začalo se o normalizaci americko-kubánských vztahů jednat (Kaplowitz 1998: 85). Během sedmdesátých let Kuba uspěla v rozšíření seznamu svých obchodních partnerů mimo národy východního bloku. V roce 1974 tvořil kubánský export mimo sféru Sovětského svazu 45 %. OAS neuspěla ve své snaze dále izolovat Kubu, když deset z dvaceti dvou zemí obnovilo své vztahy s Havanou. Dále se Kuba připojila k několika mezinárodním organizacím, především k SELA¹⁷ a Organizaci zemí exportujících cukr (Kaplowitz, 1998: 87-88).

2.2.2 Administrativa Geralda Forda

Následující Nixonovo a Kissingerovo vedení pověřil Gerald Ford zástupce ministra zahraničních věcí Williama Rogerse začít jednání s kubánskými diplomaty v naději, že dojde k postupné normalizaci vzájemných vztahů. Zahraniční politika Geralda Forda navazovala na politiku jeho předchůdce. V případě politiky USA ke Kubě se

¹⁷ SELA neboli Sistema Económico Latinoamericano je organizace založená v roce 1975 k rozvoji ekonomické spolupráce mezi zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku.

tato kontinuita týkala především dalšího rozvoje tajných jednání mezi oběma vládami, která zahájil Henry Kissinger již během Nixonovi administrativy. Prezident Ford zmínil potenciální změnu v rámci americko-kubánských vztahů na tiskové konferenci 28. srpna, ale připojil k tomu podmínku konsenzu mezi všemi státy OAS. Osm dní poté Venezuela, Kostarika a Kolumbie iniciovaly legální kroky k ukončení desetiletého obchodního embarga proti Kubě (Oceguera 2012: 229).

Problematický charakter nového přístupu ke Kubě je vyjádřen v memorandu s názvem Kubánská politika. Podle autora memoranda Stephen Lowa nutí současné okolnosti USA k postupné změně sankcí vůči Kubě, ale Spojené státy by neměly činit unáhlené kroky, a dodal, že i kubánská strana by měla činit nějaké ústupky (Confidential Cuba Policy 1974). V březnu 1975 připravil asistent ministra obrany Harry Shlaudeman tajné memorandum s titulem Normalizace vztahů s Kubou. V memorandu doporučoval USA obnovit diplomatické a konzulární vztahy a částečné zmírnění blokády. Na jednání mezi kubánskými a americkými diplomaty v roce 1975 prezentovala americká delegace devět bodů obsahujících mimo jiné kubánský nárok na zmrazené účty v USA¹⁸, obchod mezi oběma zeměmi, američtí političtí vězni na Kubě¹⁹, zmírnění cestovních omezení mezi Kubou a USA²⁰ a výměnu informací²¹ (Schoultz 2009: 275-276). Zároveň se v roce 1976 konaly prezidentské volby a rétorika vůči Kubě opět přitvrdila. Iniciativa končí v prosinci roku 1975 v reakci na rozmístění vojsk Kuby na podporu marxistického režimu v Angole a na podporu Kuby v hnutí za nezávislost v Portoriku (Gjelten 2006). K ukončení vzájemných vztahů rovněž přispěla exploze letadla kubánských aerolinek a smrt 73 pasažérů a členů posádky. Exploze byla dílem kubánských migrantů s blízkými vazbami na CIA (Lopéz-Oceguera 2012: 233).

¹⁸ Spojené státy byly v tomto bodě ochotny ustoupit, ačkoliv by to znamenalo, že by tyto účty by použity na zaplacení amerických pohledávek.

¹⁹ Žádost o propuštění amerických politických vězňů jako gesto dobré vůle.

²⁰ Povolení návštěv rodinných příslušníků a otázka migrace mezi oběma zeměmi.

²¹ Otevření několika amerických tiskových agentur v Havaně a zřízení pobočky Prensa Latina ve Washingtonu. (Kissinger 1999: 779-780)

2.2.3 Administrativa Ronalda Reagana

Carter usiloval o znovuzvolení, ale prezidentské volby v roce 1980 prohrál. Ronald Reagan, čtyřicátý prezident Spojených států amerických, během kampaně silně kritizoval Carterovu americko-kubánskou politiku a jeho jednání s národy, které porušují lidská práva. Osm let vlády Ronalda Reagana uspělo v rušení změn, které Carter zavedl v oblasti sankcí. Co se radikálně změnilo, byla koncepce, kterou nová administrativa v USA již rozpracovala, o vhodném směru politiky USA vůči Kubě: že by se měla nahlížet v kontextu války proti říši zla. Ten den v lednu znamenal konec fáze, která zažila počty a minimy od počátku svého působení v červnu 1972, kdy vlády USA a Kuby začaly cestu, která viděla hledání způsobů, jak dosáhnout normalizace vztahů. Bylo veřejně známo, že nová vláda, která se chystá k moci ve Washingtonu, měla otevřít fázi konfrontace s Kubou (Sánchez-Parodi Montoto 2012: 261). V dubnu 1982 Reaganova administrativa znovu zpřísnila podmínky cestování na Kubu. Povoleny byly pouze určité kategorie cestování, včetně cestování americkými vládními úředníky, zaměstnanci zpravodajských nebo filmových organizací, osobami zapojenými do odborného výzkumu nebo osobami navštěvujícími blízké příbuzné. Neumožňovala běžné turistické nebo obchodní cesty, které byly povoleny během Carterovy administrativy v roce 1977 (Sullivan 2017: 18).

Ve snaze globalizovat sankce se Reaganova administrativa zaměřila na jedince a společnosti, kteří porušovali embargo a prodávali americké potraviny a zboží na Kubu skrze třetí země. Většina těchto firem byla vlastněna kubánskou vládou, ale nacházely se mimo území Kuby (Kaplowitz 1998:123-124). Reaganova administrativa měla rovněž za cíl izolovat Kubu v oblasti západní hemisféry. Reagan byl úspěšný v rozmlouvání navázání bilaterálních vztahů se zeměmi Latinské Ameriky. Zároveň měl tlak Spojených států za následek nepřijetí Kuby do OAS ani do žádné z dalších regionálních organizací. Nicméně jakmile se jednání USA stávalo čím dál tím více imperialistické, začal se autoritářský režim na Kubě uvolňovat. V roce 1989 Kuba uspěla ve snaze získat křeslo za oblast Latinské Ameriky v Radě bezpečnosti Organizace Spojených národů.²² V roce 1983 Kongres schválil vytvoření radiové stanice tzv. Radio Martí, cílící především na kubánské obyvatelstvo (Kaplowitz 1998:126-130).

²² Kubě byla v roce 1980 tato pozice upřena z důvodu její podpory sovětské invaze do Afganistánu, ale také díky americké lobby (Kaplowitz 1998:126-130).

2.2.4 Administrativa George H. W. Bushe

V březnu 1989, pouhé dva měsíce po uvedení do úřadu, ministr zahraničí James Baker poslal důvěrnou zprávu všem americkým diplomatickým úřadům, ve které oznamoval, že administrativa George H. W. Bushe nemá v plánu zlepšit vztahy s Havanou, a to i navzdory odchodu kubánské armády z Angoly, protože se kubánské chování nezměnilo natolik, aby opravňovalo ke změně postoje Spojených států (Szulc 1989). Prezident George H. W. Bush podepsal zákon o kubánské demokracii, který zvyšuje americké ekonomické sankce vůči Kubě. Tento krok navazoval na kolaps Sovětského svazu. Prezident Bush uvedl, že „*že zvláštní vztah bývalého Sovětského svazu a Kuby je již u konce a Spojené státy musí zajistit, aby žádná další vláda nepodpořila režim, který nedodrží základní lidská práva.*“ (George H. W. Bush 1992)

V srpnu 1991 uskutečnili různí sovětsí civilní a vojenští vůdci neúspěšný převrat, který Gorbačov vyvrátil. Zatímco americká vláda otevřeně podporovala Gorbačova, kubánská vláda zůstala tichá, když se převrat rozvinul. O několik dní později během slavnostní návštěvy amerického ministra zahraničí Jamese Bakera v Moskvě sovětská vláda oznámila jednostranné rozhodnutí stáhnout všechny sovětské jednotky z Kuby²³. Kuba v této otázce nebyla konzultována ani předem informována o stažení sovětských vojáků před veřejným oznámením. Sovětský svaz také ukončil subvencované prodeje zbraní kubánské armádě (Smith 1993: 136-137). A v únoru 1992 na zasedání Komise OSN pro lidská práva hlasovala nová ruská vláda pro návrh na odsouzení porušování lidských práv kubánskou vládou (Blank 1994: 104–110). Tři desetiletí stará politická, ekonomická a vojenská aliance mezi Kubou a Sovětským svazem byla rozbitá.

Ve stejném duchu donucovací diplomacie zákon²⁴ o kubánské svobodě a demokratické solidaritě z roku 1996 pověřil, aby Spojené státy snížily svou pomoc jakémukoli nástupnickému státu Sovětského svazu ve stejné výši, v jaké tato země poskytla Kubě pomoc při udržování svých vojenských a zpravodajských zařízení (US House of Representatives 1996:106).

²³ Sovětsí vojáci byli na Kubě od raketové krize v roce 1962.

²⁴ lépe známý jako Helms-Burtonův zákon

Cílem této kapitoly bylo odpovědět na otázku, „*Došlo během let 1950–2001 ze strany amerických prezidentů ke snahám o zlepšení americko-kubánských vztahů?*“ Jak je z textu patrné, v období mezi léty 1950–2001 došlo k řadě pokusů normalizovat vztahy mezi Spojenými státy a Kubou. Nejprve došlo ke snahám o normalizaci vztahů během administrativy Richarda Nixona a Geralda Forda. Nixonův postoj byl nejdříve velmi agresivní a zcela proti obnovení diplomatických vztahů s Kubou, ale zejména během druhého funkčního období došlo částečně ke snahám o normalizaci vztahů. Během administrativy Geralda Forda došlo k obnově tajných jednání mezi oběma zeměmi, kdy každá strana představila své programové body, a následné debatě, ale kubánská vojenská participace v Angole a teroristický útok zapříčinily ukončení jednání. Prezident Carter zmírnil embargo a nově povolil cestování na Kubu za účelem obchodu i turismu.

Naopak během administrativy Ronalda Reagana došlo ke zrušení Carterových reforem a kritice jeho jednání s národy, které porušují základní lidská práva. V rámci funkčního období prezidenta Billa Clintona došlo několikrát ke zmírnění embarga, ale z důvodu sestřelení dvou amerických civilních letadel byly některé restriktce obnoveny. V kapitole je zřejmé, že tendence zmírnit embargo převažují spíše u demokratických prezidentů, naopak prezidenti z řad republikánské strany tíhli spíše k agresivnímu přístupu ke Kubě. Během administrativ Richarda Nixona a Geralda Forda došlo sice k obnovení diplomatických jednání, ale tyto snahy o normalizaci vztahů vedly především od Henriho Kissingera, který během obou administrativ zastával post ministra zahraničí Spojených států.

3. Komparace přístupů administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě

V této kapitole se zaměřím na komparaci administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě. Předmětem této komparace budou čtyři kritéria. První dvě kritéria tvoří míra imigrace do Spojených států během obou administrativ a stav embarga, jeho zmírnění či naopak zpřísnění. Třetím kritériem je kubánská diaspora ve Spojených státech a její pohled na americko-kubánské vztahy včetně stranických preferencí. Čtvrté, a poslední kritérium tvoří podpora demokracie a vzájemná spolupráce neboli komparace míry vzájemné americko-kubánské spolupráce během obou administrativ. Cílem je odpovědět na výzkumnou otázku „*Závisel přístup George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě na jejich stranické příslušnosti?*“ a zda došlo ke změnám během jednotlivých volebních období obou prezidentů.

3.1 Stav embarga a míra kubánské imigrace do USA

V této podkapitole se zaměřím na první dvě kritéria, a to míru kubánské migrace do Spojených států a stav embarga nejdříve během Bushovy a poté během Obamovy administrativy.

3.1.1 Bushova administrativa

Klíčovým prvkem Bushovy politiky bylo omezit cestování ze Spojených států na Kubu²⁵ za účelem omezení toku tvrdé měny kubánské vládě. Pod administrativou George W. Bushe byly cestovní předpisy výrazně zpřísněny s dalšími omezeními týkajícími se rodinných návštěv, vzdělávacích cest a cestování cestujících amatérských a poloprofesionálních mezinárodních sportovních federací (Commission for Assistance to a Free Cuba 2004). Administrativa George W. Bushe v podstatě pokračovala ve dvoustranné politice USA, která odděluje Kubu ekonomickými sankcemi a současně podporuje kubánský lid prostřednictvím různých opatření. Nicméně, v rámci tohoto politického rámce, administrace zdůraznila silnější prosazování ekonomických sankcí a další zpřísnění omezení na cestování, přenechání a humanitární dárkové balíčky na Kubu. Ve druhé polovině roku 2003 byla ve správě

²⁵ Cestování na Kubu jak legální, tak nelegální rostlo od konce studené války. Dle dohadů se celkový počet Američanů, kteří každoročně navštíví Kubu, pohyboval mezi 150–200 tisíci lidí, z nichž většinu tvořili kubánští Američané. Přibližně 30 tisíc cestovalo legálně se schválenými cestovními doklady, zbytek cestoval nelegálně.

zřízena Komise pro pomoc svobodné Kubě. Úkolem této komise bylo zjistit způsob, jak pomoci kubánskému lidu urychlit ukončení diktatury, a zvážit požadavky na pomoc Kubě při přechodu k demokracii (US Department of State 2003). Ve své první zprávě z května 2004 vydala komise doporučení ke zpřísnění omezení rodinných návštěv a dalších kategorií cestování a na soukromou humanitární pomoc ve formě převodů a dárkových balíčků (Commission for Assistance to A Free Cuba 2004). Administrativa následně vydala tato zpřísněná omezení v červnu 2004, zatímco v únoru 2005 zpřísnila omezení platebních podmínek pro vývoz zemědělských produktů z USA na Kubu.

Komise vydala v červenci 2006 druhou a závěrečnou zprávu, která učinila doporučení k urychlení politických změn na Kubě směrem k demokratickému přechodu a vedla k podstatnému navýšení finančních prostředků USA na podporu úsilí o demokracii a lidská práva na Kubě (Commission for Assistance to A Free Cuba 2006). Další na řadě byla nelegální migrace. Bushova administrativa se také zaměřila na ty, kteří cestovali na Kubu nelegálně, dále omezila cestování za náboženskými účely. Došlo ke změně pokynů pro poskytování licencí pro tyto cesty a pozastavení licencí několika poskytovatelů cestovních služeb na Floridě za porušování licencí (LeoGrande, Kornbluh 2014: 355-356).

V březnu 2003 Bush vydal nové předpisy, kterými zrušil změny Clintonovy administrativy ohledně cestování na Kubu. „*Spojené státy stojí proti takovému tyranovi a v budoucnu se postaví proti jakémukoli pokusu o oslabení sankcí proti Castrovu režimu, dokud nebude respektovat základní lidská práva svých občanů, neosvobodí politické vězně, bude mít demokratické svobodné volby a neumožní svobodu slova. Není správné podporovat režim, který běžně potlačuje základní lidská práva,*“ řekl ve svém projevu George W. Bush (Bush 2002). V říjnu 2003 prezident Bush zplnomocnil Úřad pro národní bezpečnost, jako součást širší iniciativy, ke zvýšení inspekcí cestujících na Kubu za účelem zpřísnění embarga. V únoru 2004 Bush nařídil Úřadu pro národní bezpečnost rozšířit svou oblast působnosti i do vod mezi Floridou a Kubou za účelem kontroly výletních lodí (Sullivan 2017:20). Regulace z let 2003 a 2004 snížily cesty amerických občanů na Kubu o polovinu, rovněž snížily humanitární pomoc z přibližně 10 milionů dolarů každoročně na 4 miliony dolarů a klesl převod peněz z 1,25 mld. ročně na zhruba 1 miliardu ročně (Arrington 2005, Marx 2005, Acosta 2006). Zpřísnění sankcí vůči Kubě mělo kromě

politického i ekonomický cíl, turismus patří mezi hlavní příjmy kubánské vlády, a tudíž zpřísnění embarga mělo přivést kubánský režim k bankrotu (Commission for Assistance to a Free Cuba 2004: 12-14).

Prezident Bush neměl pochopení ani pro mezistátní dialog, a to ani v otázkách společného zájmu. Ronald Reagan položil základy pro americko-kubánskou spolupráci o migraci dohodou z roku 1984. Na tom stavěl Bill Clinton při uzavření dohod z let 1994 a 1995. Svému nástupci rovněž odkázal poradní mechanismus – tzv. pololetní rozhovory za účelem řešení aktuálních problémů, provádění změn ve stávajících smlouvách a bránění další migrační krizi. Kuba používala rozhovory jako prostředek k vyjádření svého dlouhotrvajícího rozhořčení o neochotě Spojených států trestně stíhat nebo vydat Kubánce, kteří unášeli lodě a letadla za účelem dostat se do USA. Bývalý ministr zahraniční Ricardo Alarcón, který zastupoval Kubu v raných kolech jednání, běžně vyjadřoval kubánské rozhořčení ohledně Cuban Adjustment Act²⁶, který umožnil Kubáncům ilegálně dosáhnout území Spojených států a získat trvalý pobyt (LeoGrande, Kornbluh 2014: 357). Spojené státy odmítly diskutovat o změně Cuban Adjustment Act a kubánská delegace odmítla diskutovat o programový bodech Spojených států (Acosta 2001).

Zvýšení počtu krádeží letadel a lodí Kubánci v roce 2003 vytvořilo hrozbu nové migrační krize. Pokles mezinárodního cestovního ruchu po událostech z 11. září 2001 poprvé od roku 1994 uvrhl kubánskou ekonomiku do recese. Hospodářská krize byla již v minulosti předzvěstí nespokojenosti a zvýšené migrace. Smluvní migrační dohody z let 1994 a 1995 ulehčily emigrační tlak tím, že zajistily řádný odchod dvaceti tisíc Kubánců ročně. V letech 2002–3 však americké zpracování víz pro kubánské emigranty dramaticky zpomalilo (LeoGrande, Kornbluh 2014: 358). Ministerstvo zahraničí vysvětlilo zpoždění v důsledku podrobnějšího imigračního screeningu po 11. září. Kubánci byli přesvědčeni, že Washington odkládá vízum, aby zastavil bezpečnostní hrozbu migrace v naději, že nespokojenost na ostrově vzroste a ohrozí tamní komunistický režim (Roque 2003).

Nárůst únosů podnítl krátkodobou spolupráci mezi USA a Kubou. V březnu 2003 se několik ozbrojených mužů pokusilo unést kubánskou výletní loď (nytimes.com). Ve

²⁶ Cuban Adjustment Act z roku 1996 je program, který umožňuje kubánským přistěhovalcům získat nárok na sociální dávky a požádat o trvalý pobyt jeden rok po příjezdu do USA. (Luzardo 2017)

snaze únosy zastavit kubánská vláda tyto muže popravila²⁷. Spojené státy poté vzaly do vazby a následně vrátily na Kubu patnáct lidí, kteří za účelem emigrace do USA ukradli loď, za slib mírného trestu (Snow 2003). Cason ujistil kubánskou vládu o tom, že Washington se staví proti jakékoli formě únosu, a vyzval Kubánce, aby využili dostupných právních mechanismů k emigraci.

Spolupráce se však ukázala jako krátkodobá. V lednu 2004 Washington odmítl požadavek Kuby naplánovat další kolo migračních konzultací a pozastavil rozhovory, protože Kubánci se nechtěli zabývat body washingtonské agendy. Kubánci označili zrušení rozhovorů za nezodpovědné (LeoGrande, Kornbluh 2014: 359). Imigrační konzultace se neobnovily po zbytek Bushova předsednictví.

3.1.2 *Obamova administrativa*

„Za posledních 50 let nedošlo ke zlepšení americko-kubánských vztahů a je na čase to změnit,“ řekl Barack Obama během svého projevu v Miami v roce 2007. V březnu roku 2009 podepsal Barack Obama Omnibus Appropriations Act²⁸ se dvěma provizemi zmírňujícími embargo. Obama se také zaměřil na obnovu kulturních a akademických vazeb, na kterých Bushova administrativa tak tvrdě pracovala, aby je prolomila. Mnohým kubánským učencům, kterým bylo odepřeno povolení cestovat do Spojených států po deset let, byla udělena víza a kulturní výměny znovu vzkvétaly (LeoGrande, Kornbluh 2014: 368).

„Spojené státy usilují o nový začátek s Kubou. Vím, že je to dlouhá cesta, kterou musíme cestovat, abychom překonali desetiletí nedůvěry, ale existují kritické kroky, které můžeme přijmout k novému dni.“ Prohlásil prezident Barack Obama na summitu Ameriky 17. dubna 2009. V dubnu 2009 pokračoval prezident Obama tím, že oznámil, že budou zrušena všechna omezení týkající se rodinného cestování a převodů na členy rodiny na Kubě a dne 3. září 2009 ministerstvo financí vydalo předpisy, kterými se tyto změny provádějí (Sullivan 2017:3).

²⁷ Tato poprava byla první po deseti letech.

²⁸ Omnibus Appropriations Act – Tajemník ministerstva financí vydal předpisy, podle kterých jsou transakce uvedené v odstavci c) oddílu 515.560 hlavy 31 povoleny a je jim udělena licence pro cestování na, z nebo uvnitř Kuby za účelem marketingu a prodeje zemědělského a lékařského zboží a vybavení. (Omnibus Appropriations Act 2009: 155-156)

Po uvolnění omezení vztahujících se na kubánské Američany, diskusi s hlavami států Latinské Ameriky a podpoře zrušení OAS z roku 1962 se členové Obamova týmu domnívali, že došli k velkému pokroku. Hillary Clinton to nazvala úplně novým přístupem, Obama nejvýraznějšími změnami přístupu mého národa ke Kubě za desetiletí. Ve skutečnosti však byla Obamova politika na konci roku 2009 stále více restriktivní než politika Billa Clintona nebo Jimmyho Cartera.

Těsně po odročení 113. kongresu v prosinci 2014, prezident Obama oznámil zásadní posun v politice USA vůči Kubě, odklon od politiky zaměřené na sankce směrem k normalizaci vztahů. Přejít na politiku zahrnoval změny amerických cestovních omezení a reemitencí na Kubu, které byly provedeny OFAC²⁹ ministerstva financí jako změny CACR³⁰, které vstoupily v platnost 16. ledna 2015 (US Department of Treasury 2016).

Pokud jde o cestování, změny zahrnovaly povolení pro všeobecné licence pro 12 stávajících kategorií cest na Kubu stanovených v CACR týkající se následujících činností: (1) rodinné návštěvy; (2) oficiální činnost vlády USA, zahraničních vlád a některých mezivládních organizací; (3) novinářská činnost; (4) odborné výzkumné a profesní setkání; (5) vzdělávací činnosti; (6) náboženské aktivity; (7) veřejné představení, kliniky, workshopy, atletické a jiné soutěže a výstavy; (8) podpora kubánského lidu; (9) humanitární projekty; (10) činnosti soukromých nadací nebo výzkumných nebo vzdělávacích institucí; (11) vývoz, dovoz nebo přenos informací nebo informačních materiálů; a (12) některé vývozní transakce, které mohou být považovány za povolení podle stávajících předpisů a pokynů (Sullivan 2017:6).

Před změnou politiky museli cestující v několika těchto kategoriích před cestou požádat ministerstvo financí o zvláštní licenci. Podle nových nařízení mohou cestovní kanceláře i letecké společnosti poskytovat služby pro cestování na Kubu bez nutnosti získat konkrétní licenci. Americké kreditní a debetní karty jsou také povoleny pro použití oprávněnými cestujícími na Kubu, ačkoli cestujícím je doporučeno, aby si před cestou zkontrolovali svou finanční instituci, aby zjistili, zda instituce zavedla potřebné mechanismy pro své kreditní nebo debetní karty, které mají být použity na Kubě. Autorizovaní cestující již nemají denní limit výdajů. Cestovatelé byli také oprávněni

²⁹ Office of Foreign Access Control

³⁰ Cuban Assets Control Regulations

přivést zpět až do výše 400 dolarů v hodnotě zboží z Kuby jako spoluzavazadlo pro osobní potřebu, s ne více než 100 dolary v hodnotě z tabákových výrobků a alkoholu v kombinaci (US Department of Treasury 2015).

Několik dní předtím, než opustil úřad v lednu 2017, Obama zrušil politiku tzv. Mokrý nohy a suché nohy³¹, která od roku 1996 dovolovala Kubáncům, kteří na území USA pobývali bez povolení, k trvalému pobytu na tomto území. Tento krok přiměl vládu Spojených států k léčbě Kubánců v souladu s její manipulací s ostatními přistěhovalci bez dokladů. Kubánská vláda tuto změnu uvítala a souhlasila s tím, že dovolí návrat zpět do země všem Kubáncům, kteří nezískají trvalý pobyt ve Spojených státech (Felter, Renwick 2018).

3.2 Kubánská diaspora ve Spojených státech

Více než polovina Kubánců ve Spojených státech má americké občanství.³² Kubánská diaspora má rovněž velké politické zastoupení, větší než jakákoliv jiná skupina imigrantů ve Spojených státech na jakékoliv politické úrovni. Ze třinácti hispánských zákonodárců ve státě Florida pouze dva nemají kubánské kořeny³³ (Cuban Research Institute 2011:39). Kubánští demokraté měli vždy blíže k republikánské než k demokratické straně. Neúspěch invaze v Zátocě sviní spojovaný s administrativou J. F. Kennedyho poznamenala mnoho Kubánců a vyústila v nedůvěru k demokratické straně. Mezi další příkoří, která způsobila nedůvěru kubánské diaspory k demokratické straně, patří rovněž neadekvátní reakce na sestřelení záchranných letadel v roce 1996 a repatriace Eliana Gonzálese v roce 2000 (Bishin, Klofstad 2011: 3-4).

3.2.1 Bushova administrativa

Bushova nekompromisní politika ke Kubě byla úzce spjata s jeho velmi úzkými vazbami na nejvíce konzervativní členy kubánské diaspory v Miami, kteří v roce 2000 z 82 % volili republikánskou stranu. Kubánci tvořili rovněž klíčovou část voličské základny J. B. Bushe, tehdejšího guvernéra Floridy. Bush jmenoval více kubánských Američanů na vyšší postavení než kterýkoli jiný prezident. Drželi klíčové

³¹ Politika mokrý a suchý nohy (wet foot/dry foot policy) je interpretace revize Cuban Adjustment Act z roku 1995 (v platnosti od roku 1996 během Clintonovy administrativy). Ve zkratce to znamená, že Kubánci, kteří se dostali na území USA, zde mohou zůstat a za rok jim bude uděleno občanství, ale Kubánci, kteří budou chyceni na moři, budou buďto navraceni na Kubu, nebo poslání do třetí země.

³² Konkrétně je to 58,2 % Kubánců. Data pochází z roku 2008.

³³ Jeden pochází z Portorika a druhý má španělské kořeny.

postavení v řadě důležitých institucí, mimo jiné v Radě pro národní bezpečnost, na ministerstvu zahraničí, v Agentuře pro mezinárodní rozvoj USA (USAID) a Vypořádací komisi pro zahraniční nároky. V téměř každé agentuře konzervativní kubánští Američané obsadili přední linie Bushovy politiky vůči Latinské Americe.

Existuje široká podpora normalizace ve Spojených státech i na Kubě. Průzkum Pew Research, konaný koncem roku 2016, zjistil, že 75 procent Američanů schválilo rozhodnutí prezidenta Obamy o obnovení diplomatických vztahů, zatímco průzkum z roku předtím zjistil, že 97 procent Kubánců považuje normalizaci za pozitivní pro ostrov. Existuje široká podpora normalizace ve Spojených státech i na Kubě. Nedávný průzkum zjistil, že většina Američanů také upřednostňuje ukončení obchodního embarga s Kubou. Mezitím globální podpora normalizace byla ohromná, zejména v Latinské Americe. V roce 2016 Valné shromáždění OSN schválilo rezoluci odsuzující americké embargo po dvacáté páté, přičemž 191 členských států podpořilo toto usnesení.

3.2.2 Obamova administrativa

Desetiletí byli kubánští Američané silně pro republikánští. Jejich politická orientace byla definována politikou studené války a ostře protikomunistická republikánská strana přirozenou volbou pro kubánské imigranty, kteří horlivě vzdorovali Castrovu totalitnímu režimu v Havaně. Americko-kubánští voliči podporovali republikánskou stranu až do začátku posledního desetiletí. George W. Bush získal 78 % hlasů kubánských voličů v prezidentských volbách. To vše se změnilo během posledních deseti let. Pew Survey v roce 2013 ukázala, že republikánská strana mezi kubánskými Američany klesla o 3 %, ze 47 na 44. Výsledek volebních průzkumů na Floridě v roce 2012 ukázal, že Obama vyhrál kubánsko-americké hlasy v poměru 49 : 47 % (Cohn 2014).

Zisk demokratů těží z generační obměny. Grenier a Gladwin jsou toho názoru, že Kubánci, kteří přišli do Spojených států v období, kdy byla studená válka na vrcholu, reprezentují zmenšující se segment populace. Nová generace Kubánců, kteří se ve Spojených státech narodili, nemají vzpomínky z dob studené války a jejich identifikace s demokratickou stranou je pravděpodobnější než u starších Kubánců (Grenier, Gladwin 2014 17–22). Dostupné údaje z voleb naznačují, že mnozí kubánsko-američtí voliči jsou ochotni obnovit diplomatické vztahy s Kubou.

3.3 Podpora demokratických hodnot a vzájemná spolupráce

Cílem této podkapitoly je zhodnotit míru propagace demokratických hodnot na Kubě během obou administrativ. Dále je zde kladen cíl zjistit, zda došlo k vzájemné spolupráci mezi oběma zeměmi v rámci volebních období Bushe a Obamy a zhodnotit její míru úspěšnosti.

3.3.1 Bushova administrativa

Americká podpora propagace demokracie a demokratických hodnot na Kubě začala již v průběhu administrativy Billa Clintona.³⁴ Za Bushovy administrativy vzrostla peněžní podpora těchto programů z 3,5 milionu dolarů v roce 2000 na 45,7 milionu dolarů v roce 2008. Zároveň šlo více peněz na Kubu samotnou za účelem podpory kubánských aktivistů a disidentů, nezávislých novinářů a odborářům, ale i bývalým politickým vězňům (US Department of Defense 2008, 2009). Americká zájmová sekce v Havaně dělila tyto prostředky mezi oponenty kubánského režimu. V roce 2002 byl do čela zájmové sekce jmenován James Cason³⁵, který zaujal velmi proaktivní a velmi agresivní postoj³⁶ k podpoře disidentů. Účastnil se jednání disidentů, a to i těch, na která byl pozván mezinárodní tisk (Bernstein 2002).

V březnu 2003 Castro vystoupil proti Casonovi a jeho jednání označil za podvratné, pohrozil uzavřením zájmové sekce USA se slovy, že „*se Kuba může bez této kanceláře snadno obejít*“. (Castro 2003) Krátce po svém projevu Castro obvinil sedmdesát pět disidentů z korupce a spolupráce s USA a odsoudil je k dlouhému pobytu ve vězení v rozmezí od šesti do dvaceti osmi let. Washington odpověděl vyhoštěním³⁷ čtrnácti kubánských diplomatů z kubánské zájmové sekce ve Washingtonu (Marquis 2003). Došlo tedy k opětovnému přerušení vzájemných vztahů.

Mezi otázky, ve kterých Kuba a Bushova administrativa našly společnou řeč, patřila humanitární spolupráce. Během Bushova prezidentství čelila Kuba velkému počtu

³⁴ Většina peněžních prostředků na podporu propagace demokratických hodnot na Kubě zůstala během období Clintonovy administrativy v USA na účtech nevládních organizací, které distribuovaly negativní názory na situaci na Kubě do celého světa.

³⁵ Casonovým předchůdcem ve vedení zájmové sekce USA v Havaně byla Vikki Huddleston. Huddleston měla námitky proti agresivnímu přístupu Jamese Casona, byla toho názoru, že až příliš provokuje kubánský režim.

³⁶ Cason se často a pravidelně setkával s kubánskými disidenty, a dokonce jim nabídl i svou rezidenci jako místo pro vzájemné setkávání.

³⁷ Největší masové vyhoštění diplomatů od rozpadu diplomatických vztahů v roce 1961.

tropických bouří³⁸. Spojené státy v tomto období mnohokrát nabídly Kubě pomoc. V roce 2001 nabídl Washington Kubě tým pro hodnocení katastrof a možnost humanitární pomoci zprostředkované skrze nevládní organizace. Kuba s díky odmítla, ale požádala USA o možnost jednorázového nákupu potravin³⁹ za cílem obnovy zásob zničených hurikánem. Diplomaté se rychle navzájem dohodli na podmínkách prodeje a americkým dodavatelům byly uděleny potřebné licence. Z jednorázového nákupu potravin se proměnil v pokračující obchodní vztahy a Kuba v následujícím desetiletí nakoupila ve Spojených státech zemědělské produkty v hodnotě 4,3 miliardy dolarů (Adams 2001, Marquis 2001).

V roce 2008 opět nabídl Washington kubánské vládě humanitární pomoc. Dokonce byl ochoten poslat pět milionů dolarů přímo kubánské vládě bez jakýchkoliv podmínek. Kubánská vláda ovšem odmítla pomoc USA a místo toho přišla se stejnou žádostí jako v roce 2001, tedy o zrušení embarga přinejmenším na šest měsíců, aby mohla Kuba nakoupit materiál na obnovu zničených domů. Tentokrát ovšem prezident Bush odmítl vytvořit další skulinu v rámci embarga Cave 2008, Lacey 2008, DeYoung 2008).

3.3.2 *Obamova administrativa*

Mezi klíčové rozdíly mezi Bushovou a Obamovou administrativou patřila Obamova ochota diskutovat s Kubou o otázkách vzájemného zájmu. Rozhodnutí vrátit se k migračním rozhovorům bylo toho příkladem. V dubnu roku 2009 vydala Obamova administrativa memorandum obsahující hlavní body, kterými chtěla propagovat demokratické hodnoty na Kubě (Memorandum on Promoting Democracy and Human Rights in Cuba 2009). Obama tvrdil, že podpora demokracie a lidských práv na Kubě je v národním zájmu Spojených států a je klíčovou součástí americké zahraniční politiky vůči Kubě. Opatření, která snižují závislost kubánského lidu na Castrově režimu a která podporují kontakty mezi kubánskými Američany a jejich příbuznými na Kubě, jsou prostředky na podporu pozitivní změny na Kubě. Memorandum obsahovalo osm bodů, skrze které měly být šířeny demokratické hodnoty. Za prvé snížit omezení týkající se transakcí souvisejících s cestováním při návštěvách člena

³⁸ Nejdříve hurikán Michelle v roce 2001, poté hurikán Wilma v roce 2005. V roce 2008 zažila Kuba nejhorsí období hurikánů ve své historii, kdy celkem pět bouří zpusťořilo rozsáhlé části ostrova a způsobilo škody v hodnotě více než osmi miliard dolarů.

³⁹ Zákon o reformě sankcí a Export Enhancement Act z roku 2000 osvobodil prodej potravin od embarga, a tudíž tu nebyly žádné legální překážky, které by požadavku Havany bránily (treasury.gov).

rodiny, který je občanem Kuby, tím, že povolí takové transakce všeobecnou licenci. Za druhé odstranit limity týkající se převodů na člena rodiny na Kubě. Třetí bod tvořila autorizace poskytovatele telekomunikačních sítí v USA, kteří by uzavřeli dohody o založení optických, kabelových a satelitních telekomunikačních zařízení spojujících Spojené státy a Kubu. Poté vystavit licenci poskytovatelům telekomunikačních služeb USA a tím umožnit uzavření smlouvy o roamingových službách s poskytovateli těchto služeb na Kubě. Za další umožnit poskytovatelům licence družicového rozhlasu a družicového televizního vysílání, kteří mají licenci, aby se zapojili do transakcí nezbytných pro poskytování služeb zákazníkům na Kubě. Za šesté vláda umožní osobám podléhajícím jurisdikci USA aktivovat a platit americké poskytovatele služeb za účelem zřídít služby satelitní televize a rádia kubánským občanům s výjimkou vyšších představitelů komunistické strany a kubánské vlády. Za sedmé v souladu s národními bezpečnostními otázkami povolit export nebo reexport na Kubě darovaných osobních komunikačních zařízení, jako jsou systémy mobilních telefonů, počítačů a softwaru a satelitní přijímače. A nakonec rozšíření humanitárních darů způsobilých pro vývoz prostřednictvím exportu.

Kubánská agenda zahrnovala rovněž spolupráci na poli boji proti terorismu a obchodu s narkotiky. V roce 2001 krátce po událostech z 11. září předložili kubánští diplomaté americkému ministerstvu zahraničí draft ohledně spolupráce v oblasti zmíněných tří témat, ale Bushova administrativa nikdy neodpověděla. Když Obama obnovil migrační rozhovory, Kubánci doufali v obnovení diskusí i v rámci ostatních témat, včetně příprav na přírodní katastrofy. Zatčení Alana Grosse snížilo možnosti výhledu na úspěch. Washington odmítl obnovit rozhovory s Kubou na jakémkoliv téma, dokud nedojde ke Grossovu propuštění (LeoGrande, Kornbluh 2014: 387-388).

Navzdory nepříznivé situaci existovala jedna oblast, ve které spolupráce mezi Spojenými státy a Kubou vzkvétala, a to spolupráce mezi americkou a kubánskou pobřežní stráží⁴⁰. Během Bushovy administrativy, kdy došlo k přerušení rozhovorů s Kubou, spolupráce pobřežní stráže tvořila jediný oficiální kontakt, který nebyl přerušen. Kubánci běžně používali komunikaci⁴¹ pobřežní stráže jako neformální

⁴⁰ Spolupráce mezi americkou a kubánskou pobřežní stráží se poprvé uskutečnila během prezidentské administrativy Billa Clintona.

⁴¹ Během rutinní repatriace Kubánců v červnu 2009 sdělil kubánský úředník ministerstva zahraničních věcí americkému důstojníkovi, že Kuba má zájem o využití pololetních migračních jednání a zahájení

kanál, kterým předávali zprávy vládě USA. Spolupráce pobřežních hlídek, prozatím nejefektivnější oblast spolupráce mezi Kubou a USA, se během Obamovy administrativy ještě zlepšila. V listopadu 2009 se členové americké pobřežní stáže setkali se svými kubánskými protějšky za účelem sdílení technických informací na téma technik pašování narkotik (US Department of State 2011). V roce 2011 došlo díky zvýšení spolupráce k dramatickému snížení množství pašovaných narkotik na Floridě (Frank 2011). Vedoucí pracovník US pobřežní stráže označil vzájemnou spolupráci za prvotřídní.

Cílem této kapitoly bylo komparovat prezidentskou administrativu George W. Bushe a Baracka H. Obamy pomocí čtyř kritérií, a to míry kubánské imigrace do Spojených států, přísnosti embarga, vývoje politické orientace kubánské diaspory a podpory demokracie a vzájemná spolupráce. V otázce embarga je vidět jasný rozdíl mezi oběma administrativami. Bushova administrativa během svého funkčního období zastávala kontinuální postoj a neměla příliš zájem na uvolňování vzájemných vztahů a obnově diplomatických jednání. Naopak několikrát došlo ke zpřísnění embarga. Obamova administrativa již na začátku prvního funkčního období obnovila vzájemné kulturní výměny a nedlouho poté zrušila všechna omezení týkající se rodinného cestování a převodů na členy rodiny na Kubě.

Třetí kritérium tvoří kubánská diaspora ve Spojených státech. Míra podpory a identifikace s demokratickou a republikánskou stranou závisí na věku voličů. Mladší voliči se více identifikují s demokratickou stranou, zatímco starší generace voličů podporuje stranu republikánskou. Poslední kritérium komparace byla podpora demokracie a vzájemná spolupráce. Ke vzájemné spolupráci došlo jak během Bushovy, tak během Obamovy administrativy. Během Bushovy administrativy došlo k pokusům o spolupráci v rámci oblasti humanitární spolupráce. Ale tato spolupráce neměla dlouhého trvání, jelikož kubánská vláda odmítala přijmout jakoukoliv pomoc přímo ze Spojených států. Naopak žádala Washington o zmírnění embarga na dobu určitou, aby mohla získat pomoc z jiných zdrojů. Během Obamovy administrativy došlo k posunu na poli vzájemné spolupráce. Kuba sama požádala Spojené státy o pomoc v případě přírodní katastrofy a došlo zároveň ke zefektivnění spolupráce

dialogu v oblasti spolupráce proti obchodu s narkotiky. V září 2009 poslali Kubánci skrze styčného důstojníka zprávu, že Kuba je ochotna přijmout humanitární pomoc v případě přírodní katastrofy, pomoc, kterou během funkčního období Bushovy administrativy odmítali (Public library of US Diplomacy).

pobřežních stráží obou národů. Podpora demokratických hodnot měla v rámci obou administrativ rozdílnou podobou. Administrativa George W. Bushe se zaměřovala spíše na jednotlivce, zejména v rámci podpory disidentů, naopak v období administrativy Baracka H. Obamy došlo k širší podpoře celé kubánské veřejnosti například zavedením televizního vysílání na Kubu.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala tématem americko-kubánských vztahů, konkrétně komparací administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě. Práce předpokládala vliv stranické příslušnosti na jednotlivé administrativy. V rámci metodologie autorka vypracovala komparaci zabývající se postoji obou majoritních politických stran, konkrétně republikánů a demokratů na aktuální témata z oblasti zahraniční politiky. Vliv stranické příslušnosti je poměrně nově zkoumaný jev v oblasti americké zahraniční politiky, jelikož se postoje republikánské a demokratické strany začaly výrazně lišit až po konci studené války.

Práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola popisuje role a pravomoci prezidenta Spojených států v oblasti zahraniční politiky. Druhá část kapitoly se zabývá charakteristikou amerických politických stran a jejich postoji k aktuálním otázkám zahraniční politiky USA. Druhá kapitola nejprve krátce zmiňuje kubánskou revoluci a nástup Fidela Castra k moci, poté se zabývá historií americko-kubánských vztahů počínaje administrativou Johna F. Kennedyho až po administrativu Billa Clintona. Cílem této kapitoly je zjistit, zda došlo v tomto období ke snahám zlepšit vztahy mezi oběma zeměmi. Třetí kapitola odpovídala na hlavní výzkumnou otázku.

Tato práce si kladla za cíl odpovědět na výzkumnou otázku „*Závisel přístup administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy ke Kubě na jejich stranické příslušnosti?*“ Rozdílnost přístupů obou administrativ byla zkoumána na základě čtyř stanovených kritérií, za první míry kubánské imigrace do USA, za druhé stavu embarga, tedy zda došlo ke zmírnění či zpřísnění sankcí vůči kubánskému režimu. Třetí proměnnou byla stranická identifikace kubánské diaspory ve Spojených státech a její postoj k americko-kubánským vztahům. Čtvrté kritérium tvořila podpora demokratických hodnot na Kubě a vzájemná spolupráce mezi oběma zeměmi.

Prvním kritériem byla míra kubánské imigrace na Kubu. V rámci Bushovy administrativy došlo k celkovému snížení počtu imigrantů z důvodu rozšíření pravomocí Úřadu pro národní bezpečnost na oblast vod mezi Kubou a Floridou. Častou kontrolou výletních lodí bylo odhaleno a vráceno na Kubu velké množství migrantů. Největším posunem v otázce migrace na Kubu během Obamovy administrativy bylo zrušení politiky tzv. suché a mokré nohy.

Druhý bod, zkoumaný v této práci, byl stav embarga. Během administrativy George W. Bushe došlo k jeho zpřísnění v roce 2004, kdy došlo ke omezení rodinných návštěv a dalších kategorií cestování, i v roce 2005, kdy byly stanoveny přísné podmínky pro vývoz zemědělských produktů na Kubu. Naopak Obama již v roce 2009 podepsal Omnibus Appropriations Act zahrnující dvě provize zmírňující embargo. Rovněž došlo k obnovení akademické spolupráce, zrušení veškerých omezení týkajících se rodinného cestování a převodů peněz na rodinné příslušníky na Kubě. Třetí kritérium komparace tvoří politická orientace kubánské diaspory. Jak bylo v textu dokázáno, kubánská diaspora vždy podporovala republikánskou stranu a tvrdou politiku vůči Kubě. S nástupem nové generace do politického života však dochází ke změně. Nová generace nikdy nezažila podmínky, které na Kubě panovaly, a nemají s režimem takové zkušenosti a z toho důvodu se velmi často kloní k podpoře demokratické strany.

Čtvrtým a poslední kritériem komparace obou administrativ ke Kubě byla propagace demokratických hodnot na Kubě a vzájemná spolupráce obou zemí. Jak z textu vyplývá, obě administrativy podporovaly šíření demokratických hodnot na Kubě. Administrativa George W. Bushe se zaměřila na finanční pomoc kubánským disidentům. Tuto pomoc distribuovala americká zájmová sekce v Havaně. Nicméně agresivní přístup vedoucího zájmové sekce Jamese Casona vyústil v zatčení několika desítek disidentů a jejich odsouzení za podvratnou činnost. Naopak administrativa Baracka H. Obamy se zasadila o zavedení radiového a televizního vysílání na Kubu a tím dostat její obyvatelstvo z izolace. Co se týče vzájemné spolupráce během Bushovy administrativy, došlo k pokusům o spolupráci, především během přírodních katastrof, které Kubu postihly, ale kubánská vláda odmítala jakoukoliv přímou pomoc ze Spojených států, naopak žádala o zmírnění embarga na dobu určitou, aby mohla získat pomoc z jiných zdrojů. V průběhu administrativy Baracka H. Obamy došlo k rozvoji vzájemné spolupráce, především mezi pobřežní stráží obou zemí. Obě strany se spolu několikrát setkaly za účelem sdílení informací. Rovněž došlo ke spolupráci za účelem snížení pašování narkotik do Spojených států, přičemž výsledek byl jednoznačně pozitivní.

Dalším aspektem, kterým se práce zabývala, byl vliv rozdílné stranické příslušnosti obou prezidentů na přístup obou administrativ ke Kubě, tedy rozdíly mezi zahraniční politikou demokratické a republikánské strany. Již v první kapitole jsem nastínila odlišný pohled obou politických stran na několik témat v rámci zahraniční politiky Spojených států. Demokratická strana je spíše liberálně orientovaná, podporuje spolupráci mezi státy na

bázi multilateralismu. Bojuje proti klimatickým změnám, za dodržování lidských práv a uznává důležitost mezinárodních organizací. Naopak republikánská strana má sklony ke konzervatismu a realismu, je spíše unilaterálně zaměřená a dbá nejdříve na americké zájmy. Ze druhé kapitoly, která se zabývala americko-kubánskými vztahy v letech 1950–2001, jsou jasně zřejmé rozdíly mezi politikou jednotlivých prezidentů, kdy prezidenti pocházející z demokratické strany měly větší snahu zlepšit vztahy mezi Spojenými státy a Kubou. Nicméně i během administrativ prezidentů pocházejících z republikánské strany došlo ke snahám vztahy s Kubou normalizovat. Stejně tak srovnáme-li funkční období administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy, u obou prezidentů najdeme snahy normalizovat vztahy s Kubou, jenže oba prezidenti se tohoto cíle snažili dosáhnout jinými prostředky. George Bush, stejně jako většina republikánských prezidentů, usiloval o svržení kubánského režimu a podporoval kubánské disidenty. Rovněž měl za cíl snížit tok finančních prostředků a dohnat kubánskou vládu k bankrotu. Naopak Barack Obama se jako většina demokratických prezidentů snažil o navázání dialogu a vzájemné spolupráce s dosavadním režimem na Kubě.

Tato práce se jako jedna z mála zabývá vlivem stranické příslušnosti na utváření zahraniční politiky ve Spojených státech. Další výzkum by mohl zahrnovat přístup nově zvoleného prezidenta Donalda Trumpa ke Kubě, detailnější analýzu období Raúla Castra ve funkci prezidenta a pohled na jeho reformy nebo se zaměřit na perspektivy aktuálně nově zvoleného kubánského prezidenta Miguela Díaze-Canela.

Zdroje

Acosta, Dalia “Cuba-U.S.: New Transaction Fees Squeeze Family Remittances,” Inter Press Service, June 9, 2006.

Acosta, Dalia. “Politics-Cuba/US: Havana Again Challenges U.S. Migration Policy,” Inter Press Service, December 4, 2001. Dostupné z: <http://www.ipsnews.net/2001/12/politics-cuba-us-renewed-wrangling-over-migration/> (8.3.2018)

Adams, David. “Storm Sows Ruin in Cuba,” St. Petersburg Times, November 8, 2001; Dostupné z: http://www.sptimes.com/News/110801/Weather/Storm_sows_ruin_in_Cu.shtml (10.3.2018)

Aldrich, John H., Gary J. Miller, Charles W. Ostrom, David W. Rohde. 1986. *American Government: People, Institutions, and Policies*. Boston: Houghton Mifflin.

Arrington, Vanessa “Fewer Americans Travel to Cuba While Number of Fines Rise for Those Who Do, Cuba Says,” AP, September 28, 2005;

Berghe, Yvan van den. 1996. *Velké nedorozumění: dějiny studené války (1917-1990)*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů.

Bernstein, Fred. 2002. „Lighting Matches in Cuba on the 4th,” *New York Times* Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2002/07/04/garden/lighting-matches-in-cuba-on-the-4th.html> (8.3.2018)

Bishin, Benjamin G. Klofstad. Casey A. 2011. The Political Incorporation of Cuban Americans: Why Won't Little Havana Turn Blue? *Political Research Quarterly* 20(10) 1–14 2011 University of Utah. Dostupné z: http://www.as.miami.edu/personal/cklofstad/13_little_havana.pdf (10.3.2018)

Bradley, J.F.N. 1994. *Válka a mír po roce 1945: Dějiny vztahů mezi Sovětským svazem a Západem*. Praha: Victoria Publishing.

Brenner, P. 1988. *From Confrontation to Negotiation: U.S. Relations with Cuba*. Colorado: Westview Press.

Bush, George H. W. 1992. „Remarks on Signing the Cuban Democracy Act of 1992 in Miami, Florida.“ Dostupné z: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=21646> (8.3.2018)

Cable, USINT (Farrar) to State, “U.S.-Cuba Chill Exaggerated, but Old Ways Threaten Progress,” Havana 9, January 6, 2010, Wikileaks. Dostupné z: https://wikileaks.org/plusd/cables/10HAVANA9_a.html (18.3.2018)

Cable, USINT (Farrar) to State, “Check, Please! Government of Cuba May Accept U.S. Offer of Post-Hurricane Assistance,” Havana 559, September 14, 2009, Wikileaks. Dostupné z: https://wikileaks.org/plusd/cables/09HAVANA559_a.html (18.3.2018)

Carter, Jimmy. 1997. „Presidential Directive NSC-6.“ *National Security Archive*. Dostupné z: <https://nsarchive2.gwu.edu/news/20020515/cartercuba.pdf> (9.10.2018)

Cave, Damien. 2008. „In Wake of Storm Damage, Calls to Ease Cuba Embargo,” NYT, 2008. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2008/09/11/us/11miami.html?mtrref=www.google.cz&gwh=8C2C5526572B49232284546515C4C5F2&gwt=pay> (10.3.2018)

Central Intelligence Agency. 2007. „About CIA.“ Dostupné z: <https://www.cia.gov/about-cia/todays-cia/who-we-are> (7.2.2018)

CIA, Director of Central Intelligence. 1993. „Cuba: The Outlook for Castro and Beyond,” (online) Dostupné z: https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0000609287.pdf (29.4.2017).

Cohn, Noah. 2014. „Why the Cuba Issue No Longer Cuts Against Democrats in Florida.” *NewYorkTimes*. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2014/12/18/upshot/why-the-cuba-issue-no-longer-cuts-against-democrats-in-florida.html> (10.3.2018)

Commission for Assistance to a Free Cuba May 2004 report, Dostupné z: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PCAAB192.pdf (19.3.2018)

Commission for Assistance to a Free Cuba 2006 Report Dostupné z: <https://www.cfr.org/content/publications/attachments/68166.pdf> (18.3.2018)

- Cuban Research Institute. 2011. The Cuban Diaspora in 21. century. Dostupné z: <https://cri.fiu.edu/cuban-america/the-cuban-diaspora-in-the-twenty-first-century/the-cuban-diaspora-in-the-21st-century.pdf> (10.3. 2018)
- DeYoung, Karen. "U.S. Urges Cuba to Accept Aid " WP, September 16, 2008., Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/09/15/AR2008091503193.html> (10.3.2018)
- Dumbrell, John. President Lyndon Johnson and Soviet Communism. Manchester: Manchester University Press, 2004.
- Duncan, W. Raymond. 1993. "Cuban – U.S. Relations and Political Contradictions in Cuba." Pp 215 In *Conflict and Change in Cuba*, eds. Enrique A. Baloyra and James A. Morris, Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Dvořáková, Vladimíra. 2002. *Spojené státy americké*. Praha: Nakladatelství Libri.
- Felter, Claire, Danielle Renwick. 2018. „U.S. – Cuba Relations.“ *Council on Foreign Relations*. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/us-cuba-relations> (13.3.2018)
- Fiala, Petr, Maximlián, Strmiska. 2009. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister&principal.
- Foran, J. (2009). Theorizing the Cuban the Cuban Revolution. *Latin American Perspectives*, 36 (2), pp. 16-30. Dostupné z: <http://latinamericanperspectives.com/> (28.4.2017)
- Foreign Relations of the United States (FRUS). 1946-1968. „Vietnam“ (online). Dostupné z: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v07/preface> (28.4.2017)
- Foreign Relations of the United States (FRUS). 1996a. „Telegram From the Embassy in the Soviet Union to the Department of State.“ (online). Dostupné z: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v06/d9> (28.4.2017)
- Foreign Relations of the United States (FRUS). 1996a. „Letter From President Kennedy to Chairman Khrushchev“ (online) Dostupné z: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v06/d10> (28.4.2017)

Frank, Mark. "U.S. Cuba Cooperation Cuts Illegal Migration," Reuters, January 12, 2011. Dostupné z: <https://uk.reuters.com/article/us-cuba-usa-migration/u-s-cuba-cooperation-cuts-illegal-migration-havana-idUKTRE70B66720110112> (18.3.2018)

George Bush's speech on Cuba. 2002. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2002/may/20/cuba.usa1> (15.3.2018)

Gitelson, Alen, Robert, Dudley, Melvin, Dunick. 2012. *American Government*. Wadsworth: Cengage Learning.

Gjelten, Tom. 2006. „Ten Presidents, One Dictator: US-Cuba Policy. „*National Public Radio*.“ Dostupné z: <https://www.npr.org/2006/08/04/5615898/10-presidents-one-dictator-u-s-cuba-policy?t=1542122958> (9.10.2018)

Gott, Richard. 2005. Kuba: nové dějiny. Praha: BB/art.

International Emergency Economic Powers Act 1977 Government Publishing Office
<https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/STATUTE-91/pdf/STATUTE-91-Pg1625.pdf> (17.1.2018)

Grenier, Guillermo J., Hugh Gladwin. 2014. Cuba Poll 2014: Full Survey Results. Cuban Research Institute. Dostupné z: http://digitalcommons.fiu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=cuba_poll (10.3.2018)

Changes to the Trade Sanctions Reform and Export Enhancement Act of 2000 ("TSRA") Dostupné z: https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Documents/fr74_61030.pdf (10.3.2018)

Chomsky, Noam. 2012. „Cuban missile crisis: how the US played Russian roulette with nuclear war.“ *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/15/cuban-missile-crisis-russian-roulette> (8.3.2018)

Jones, Howard. 2008. *The Bay of Pigs*. New York: Oxford University Press.

Kaplowitz, Donna Rich 1998. *Anatomy of a Failed Embargo: U.S. Sanctions Against Cuba*, Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers.

Kissinger, Henry. 1999. *Years of Renewal: The Concluding Volume of His Memories*. New York: Simon&Schuster.

Kornbluh, Peter, William M., LeoGrande. 2014. *Back Channel to Cuba: the Hidden history of negotiations between Washington and Havana*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.

Lacey, Marc. "U.S. Offers Storm Aid to Cuba Only through Relief Groups," NYT, September 5, 2008; Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2008/09/05/world/americas/05cuba.html> (10.3.2018)

Leonard, Thomas M., Jürgen Buchenau, Kyle Longley, and Graeme Mount. 2012. *Encyclopedia of U.S.-Latin American Relations*, pp. 229–248. Dostupné z: <https://books.google.cz/> (10.10.2018)

Lopéz-Oceguera, Rosa. 2012. „The Nixon-Ford-Castro Years.“ Pp 223. *Fifty Years of Revolution*. Eds. Soray M. Castro Mariño and Ronald W. Pruessen. Gainesville: University Press of Florida.

Lowi, Theodore J., Benjamin, Ginsberg. 1994. *American Government*. New York: WW. Norton & Company.

Luzardo, Hiranía. 2017. Why Refugee Status for Cuban Immigrants Should Change. *Huffington Post*. Dostupné z: https://www.huffingtonpost.com/entry/why-refugee-status-for-cu_b_9720428.html (8.3.2018)

Marquis, Christopher. "Striving to Punish Cuba, U.S. Expels 14 of Its Diplomats," NYT, May 14, 2003. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2003/05/14/world/striving-to-punish-cuba-us-expels-14-of-its-diplomats.html> (10.3.2018)

Marquis, Christopher. "U.S. Is Reportedly Prepared to Allow Food Sales to Cuba. *NYT* Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2001/11/15/world/us-is-reportedly-prepared-to-allow-food-sales-to-cuba.html> (10.3.2018)

Marx, Gary. "Tougher U.S. Policy Curtails Aid to Cubans," *Chicago Tribune*, October 13, 2005;

Masters, Jonathan. 2017. U.S. Foreign Policy Powers: Congress and the President. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/backgrounder/us-foreign-policy-powers-congress-and-president> (17.1.2018)

Matthews, H. L. 1975. „Revolution in Cuba: An Essay in Understanding.“ *International Affairs* 52 (3): 514-515. Dostupné z: <https://academic.oup.com/ia> (28.4.2017)

Memorandum on Promoting Democracy and Human Rights in Cuba April 13, 2009
Dostupné z: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PPP-2009-book1/pdf/PPP-2009-book1-Doc-pg479.pdf> (17.3.2018)

Nálevka, Vladimír. 2001. *Karibská krize*. Praha: ISV.

Nálevka, Vladimír. 2003. *Studená válka*. Praha: Triton.

National Security Act. 1947. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/1947-07-26.pdf> (19.3.2018)

National Security Council. Memorandum for Secretary Kissinger, „*Confidential, Cuba Policy*,“ August 30, 1974, in National Security Archive, “United States–Cuban Détente,” Dostupné z: <https://nsarchive2.gwu.edu//NSAEBB/NSAEBB269/index.htm> (17.3.2018)

Neubauer, Jürgen, José de Villa. 2007. *Máximo líder: Fidel Castro*. Praha: Ikar.

Chomsky, Noam. 2012. „Cuban missile crisis: how the US played Russian roulette with nuclear war.“ *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/15/cuban-missile-crisis-russian-roulette> (8.3.2018)

Omnibus Appropriations act. 2009. Dostupné z: <https://www.congress.gov/111/plaws/publ8/PLAW-111publ8.pdf> (10.3.2018)

Osieja, Helen. 2006. *Economic Sanctions as an Instrument of US Foreign Policy. The Case of the U.S. Embargo Against Cuba*. Florida: Florida University.

Patterson, Thomas E. 1993. *The American Democracy*. New York: McGraw-Hill.

Pérez Jr, Louis A. 2012. „The Personal Is Political: Animus and Malice in the U.S. Policy toward Cuba, 1959-2009“ Pp 199. *Fifty Years of Revolution* eds. Soray M. Castro Mariño and Ronald W. Pruessen. Gainesville: University Press of Florida.

Pérez-Stable, Marifeli. 1993. *The Cuban Revolution: Origins, Course, and Legacy*. New York: Oxford University Press.

Platt Amendment. 1901. Dostupné z: <https://loveman.sdsu.edu/docs/1903PlattAmendment.pdf> (8.3.2018)

Platforma Demokratické strany. 2016. Dostupné z: <https://www.democrats.org/party-platform> (1.2.2018)

Platforma Republikánské strany. 2016. Dostupné z: <https://www.gop.com/platform/> (1.2.2018)

“Press Conference by Foreign Minister of the Republic of Cuba, Felipe Pérez Roque on the Mercenaries at the Service of the Empire Who Stood Trial on April 3, 4, 5 and 7, 2003, April 9, 2003 Dostupné z: <https://www.canadiannetworkoncuba.ca/Documents/Roque-Dissidents-Apr03.shtml> (8.3.2018)

Reuters 2003. „3 Hijackers Were Killed to Deter U.S.-Backed Exodus, Castro Says.“ *New York Times*. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2003/04/27/world/3-hijackers-were-killed-to-deter-us-backed-exodus-castro-says.html> (19.3.2018)

Richard Nixon Presidential Library and Museum. „National Security Council History.“ Dostupné z: <https://www.nixonlibrary.gov/forresearchers/find/textual/nsc/history.php> (7.2. 2018)

Richelson, Jeffrey T. 2001. „Science, Technology and the CIA.“ *The National Security Archive*. Dostupné z: <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB54/> (8.3.2018)

Rodgers, Harrel R., Michael, Harrington. 1985. *Unfinished Democracy. The American Political System*. Toronto: Scott, Foresman and Company.

Salant, Jonathan D. 2016. „10 huge differences between Democratic and Republican platforms. *New Jersey Journal*.“ Dostupné z:

http://www.nj.com/politics/index.ssf/2016/07/dnc_2016_10_big_ways_the_democratic_platform_differ.html (7.2. 2018)

Sánchez-Parodi Montoto, Ramón. 2012. „The Reagan-Castro Years“ Pp 261. *Fifty Years of Revolution*. Eds. Soray M. Castro Mariño and Ronald W. Pruessen. Gainesville: University Press of Florida.

Sartori, Giovanni. 2005. *Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Shenon, Philip. 2013. *A Cruel and Shocking Act: The Secret History of the Kennedy Assassination*. New York: Henry Holt.

Shultz, George P. *Triumph and Turmoil: My Years as Secretary of State*. New York: Charles Scribner, 1993

Schoultz, Lars. 2009. *That Infernal Little Cuban Republic: The United States and the Cuban Revolution*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.

Schwab, Peter. 2002. *Cuba: Confronting the U.S. Embargo*, New York: St. Martin's Griffin.

Schmidt, Steffen W., Mack C. Shelly, Barbara A. Bardes. 1991. „*American government and politics Today*“ Saint Paul: West Publishing.

Siddigi, Sabrina, Ben Jacobs. 2016. „Republican and Democratic platforms show parties further apart than ever.“ *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/jul/17/republican-democratic-party-platforms-2016-election> (7.2. 2018)

Singh, Robert. 2003. *American Government and Politics*. London. SAGE Publications Ltd.

Smith, Wayne S. 1987. *The Closest Of Enemies: A Personal And Diplomatic Account of U.S.-Cuban Relations Since 1957*. New York: W. W. Norton.

Snow, Anita. 2003. „Cuba executes men charged in hijacking.“ *theledger.com* Dostupné z: <http://www.theledger.com/news/20030321/cuba-executesmen-charged-in-hijacking> 10.3.2018)

Sullivan, Mark P. 2017. Cuba: U.S. Restrictions on Travel and Remittances. Congressional Research Service. Dostupné z: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL31139.pdf> (10.3. 2018)

Szulc, Tad. 1989. „Join With Castro To Fight Drugs“ *NYTimes* Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1989/08/09/opinion/join-with-castro-to-fight-drugs.html> (25.4. 2018)

U.S. Citizenship and Immigration Services. Cuban Adjustment Act Cases. Dostupné z: <https://www.uscis.gov/ilink/docView/AFM/HTML/AFM/0-0-0-1/0-0-0-8624/0-0-010170.html> (8.3.2018)

U.S. Department of State. Dostupné z: <https://www.state.gov/aboutstate/> (7.2.2018)

U.S. Department of the Treasury, “Treasury and Commerce Announce Further Amendments to the Cuba Sanctions Regulations,” September 18, 2015. Dostupné z <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/jl0169.aspx> (19.3.2018)

U.S. Department of State, “Commission for Assistance to a Free Cuba,” White House Fact Sheet, December 8, 2003. Dostupné z: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/12/20031208-8.html> (19.3.2018)

U.S. Department of State, International Narcotics Control Strategy Report, 2011, “Cuba.” <https://www.state.gov/documents/organization/156575.pdf> (18.3.2018)

U.S. Department of Defense. National Defense Budget Estimates for FY 2008. Dostupné z: http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/Docs/fy2008_greenbook.pdf (8.3. 2018)

U.S. Department of Defense. Department of Defense Budget Fiscal Year 2009. Dostupné z: http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/fy2009/fy2009_o1.pdf (8.3.2018)

U.S. House of Representatives, “Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996,” Report 104–68, March 1, 1996, s. 106. Dostupné z: <https://repository.law.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.cz/&httpsredir=1&article=1364&context=umialr> (10.10.2018)

Ústava Spojených Států Amerických. U.S. Government publishing office. Dostupné z: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-CONAN-1992/pdf/GPO-CONAN-1992-6.pdf> (1.2.2018)

Visser, Steven, Catherine E. Shoichet. 2016. „Cuba: What's next under Raul Castro?“ *edition.cnn.com*. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/11/28/americas/cuba-future-raul-castro/index.html> (8.3.2018)

Volkomer, Walter E. 1998. *American Government*. New Jersey: Prentice Hall.

Voss, Michael. 2011. „Bay of Pigs: The 'perfect failure' of Cuba invasion“ *BBC News*. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-13066561> (8.3.2018)

Walker, William O. 2012. „The Johnson-Nixon-Castro Years: Superpower Containment of Cuba“ Pp 199. *Fifty Years of Revolution* eds. Soray M. Castro Mariño and Ronald W. Pruessen. Gainesville: University Press of Florida.

War Powers Act. 1973. Dostupné z: https://ocw.mit.edu/courses/political-science/17-471-american-national-security-policy-fall-2002/calendar/The_War_Powers_Act_of_1973.pdf (6.3.2018)

Welch, Susan, John, Gruhl, Michael, Steinman, John, Comer. 1990. *American Government*. Saint Paul: West Publishing Company.

Wilson, James Q. 2008. *American Government*. Boston: Wadsworth Publishing.

Abstrakt

Diplomatické vztahy mezi US a Kubou se vyhrály na počátku 60. let 20. století. Více než 50 let zůstala politika Spojených států vůči Kubě stále stejná. Tato práce si klade za cíl zjistit, zda skutečně došlo ke změně americké politiky ke Kubě během funkčního období administrativy Baracka H. Obamy. Práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola popisuje pravomoci prezidenta Spojených států, zvláště pak pravomoci v oblasti zahraniční politiky. Druhá část se zabývá charakterem obou majoritních politických stran v USA a rozdíly ve stranické ideologii. Druhá kapitola pojednává o historii americko-kubánských vztahů od nástupu Fidela Castra k moci až do konce administrativy Billa Clintona. Třetí kapitola komparuje administrativu George W. Bushe a Baracka H. Obamy v rámci čtyř kritérií, a to míry kubánské imigrace do USA, stavu embarga, stranické identifikace kubánské diaspory v USA, a nakonec míry podpory demokratických hodnot na Kubě a vzájemné spolupráce obou zemí.

Klíčová slova: Kuba, Spojené státy, Bush, Obama, Demokratická strana, Republikánská strana, prezidentské pravomoce, zahraniční politika, embargo

Abstract

Diplomatic relations between the United States and Cuba have risen in the early 1960. For over fifty years, it has still remained the same policy of the United States towards Cuba. This paper aims to find out whether there has actually been a change in US policy towards Cuba during Barack Obama's administration. The thesis is divided into three chapters. The first chapter describes the powers of the President of the United States, in particular foreign policy powers, and in the second part the character of both political parties in the United States and the differences in party ideology. The second chapter deals with the history of US-Cuban relations since Fidel Castro entered power after the end of Bill Clinton's administration. The third chapter compares George W. Bush and Barack Obama's administration with four criteria and rates of Cuban immigration to the US, status embargo, party identification of the Cuban diaspora in the United States, and ultimately the promotion of democratic values in Cuba and mutual cooperation between the two countries.

Key words: Kuba, USA, Bush, Obama, Democratic party, Republican party, presidential Powers, Foreign policy, embargo